

IV NÉPSAJÁTSÁGOK

SZÓLÁSMÓDOK, KÖZMONDÁSOK

Jöjjenek immán nállunk es! — Elmenyünk oda es. Tessék, üljön le. Tessék letelepedni. Tessék helyet foglalni.

Hát ugyan bizon hogy van kjed? Kjedtől meg is halhattunk vóna. Kjed azt sem tudja: vagyunk-é a világon? Immán azt kezdtük vót gondolni, hogy elveszett egészen. Hogy es tudá megállani, hogy olyan sokáig hëzzánk ne jöjjön? Tám ha gazdagabb emberek vónánk, többször es eljöne. Mú szegények vagyunk, de a szüvünk jó, ne vessen meg münköt. Mú sem szoktuk bántani az embert. — Még senkinek sem vëttük el a kalapját.

Ne menjen el kjed még! — Igen, de otthon megszidnak, azt mondták, kicsi ideig üljek. — Ne menjen el, no. Innét bizony egy kicsiddég nem menyen el. (Valamivel kénálni akarja s éppen készül vala rea.) Hagyja el kjed, ne járjon semmi után, mett nekem bizon most semmi sem kívántatik, higgye meg! Én nem azért jöttem, hogy kénáljanak. Ha nem kénálnak, osztán annál hamarább idejövök. — Köszönöm igen szépen a jóakaratot. Adja Isten, hogy mű es mássát adhassuk. Ha az Isten a házikot házunkhoz hozza, mű es megszógáljuk.

Egyél bátron, mind otthon. Egyél, ne ehezzél, mind otthon. Egyél; mett ha nem eszel es, meghalsz. Ha nem eszel, megbánod, mett ez olyan jó, hogy!... kakastéjjel süttük. — Ne húzza magát úgy tölle, mett bizon jó szüvel! Tám bizon nem es jó. Ne utálja, no! Mú csak ilyennel élünk, s méges élünk. Csak azt tudunk adni, elévenni, ami van. Egyébbel nem szógálhatunk most egyhirtelenjibe. Ezt a kicsit bizon tudom, hogy még elveszi. Immán ezt a kicsit csak nem hagyjuk itt. Hiszen úgyes ki eszi meg a maradékot? Együnk, hadd fogyjon, úgyes mást ad az Isten helyibe. Jó emberüntől nem sajnáljuk. Jobb emberemnek tudom, hogy nem adom. Kjed nélkül istenúgysegënmre mondom, jól sem esnék. Az Isten fizesse meg, hogy idejött, mett mán nekem es van kedvem enni. Egyedül jól sem esik az embernek semmi. Az Isten ádja meg jószágáétt, hogy nem vetette meg csekély házunkot.

Ne köszönje azt a kicsit. Ne köszönje, mett nem érdemes. Szerencsés jó egészségre kívánjuk a keveset. Engedelmet kérünk a rövidségről. Ha jobbkor tudtuk vóna, hogy így lesz, többre készültünk vóna. Máccor egy szarkát küdjön előre, hogy tudjunk hezza tartani. Olyan véletlenül lén ideérkezése. Engedelmet kérünk mindenekről. A többiről engedelmet kérünk. A többiről megkövetjük.

Adjon isten jó napot, jó estét, jó écaját, j'egességet mindenfelé (mikor többekhez van intézve a köszöntés). Az Isten adjon csendes, nyugodalmas jó écaját — a hónapi napra bódog felviradást.

Kelj fel, te güzü, ne bújj úgy abba a vánkosba. Nem látod, hogy a nap a hasadra süttött. Eddig a kodus a harmadik falunál jár. Bezzeg este jó szívvel lefekszel. Most minnyát végigöntelek. — Ha három écaكا ésszeragadna, azt es kialunnád. Ha valaki meglássa, hogy ilyen sokáig aludtál, mint mond róllad.

— Fáj-é erőssen, te? Hadd el, mett meggyógyul, míg férhez mész, vaj: megházasodol. Annak az az urusága, hogy kösd bé tőrömfüvel s jajlapival. Ne szészégj olyan erőssen, mett nem halsz meg belé. — Te, miétt káronkodal? tám azt gondolod, hogy aval meggyavul? A bizon szép orvasság! ha az Isten meghallja, soha míg a világ, meg nem gyavitt. — Egyél egy kicsit, édes pityém, mett ha nem, halálra hitváncozol. — Soha örökké lehetetlen, hogy meggyógyuljon, úgy nem eszik. Úgy nem kell neki, mind a fának. Akár a fal ódalát kénáld, akár őt, mindegy. — Ó! szegény kicsi gyermek, olyan erőssen nyeg, mind egy nagy. Nagynak es sok vóna, akkora fájdalmat visel el. Tám csak az Isten meggyógyítsa. Most mán egy kicsit állégetik, Istennek legyen hálá. Úgy elaszott szegény, hogy csak a csontja s a bőre. Egésszen odalett, úgy elhitványkozott. Úgy szédeleg, mind a tavaszi légy. Minden lépésire egyet tántorodik. Olyan lett, mind az árnyék. Éppen a halál kapujától tért vissza. Kicsi hiba, kiépüli. Még annál jobb egészségre válik ezután. Nem mindegyik beteg hal meg. Még annál jobb, hogy a rossz nedvesség kifütta magát a testiből. Immán csak lehet reménségünk, hogy megmarad. Az Isten megfordítsa. Bízunk Isten után, hogy megmarad. Ha az Isten reamérte, végig kell, hogy szenvedje, vaj: húzza.

Miétt nem jó hezzánk vajegyszer? Hiszen mű sem vagyunk rosszabb emberek, mind más. Nállunk es eljöhethének. Sohasem hittem vóna, hogy olyan rossz ember tudj lenni, ha az egész világ mind mondotta vóna es. Más herré, hiszem, hogy jobb szüvel elmennél. Csak

úgy van biz a, hogy a szegény embert kerülni szokták. Látszik, hogy szegények vagyunk, mett nem kellünk. Más inkább kell, mind mű.

Ne haragudjék kjed olyan sokáig — egyszer úgyes csak meg kell békélni. Haragnak vége békesség. Én elig hihetem, hogy kjed ilyen sokáig tudott vóna haragunni; csak magát tartogassa. Az Isten es úgy haragudjék reám, mind én kjedre. Hagyja el immán egyszer azt a haragot, hiszem tám nem akarja a koporsóba vinni magával. Azt a hosszas haragot az a kicsiség nem érdemelte meg. — Adja a kezit, bátya: huncfut, aki haragszik! Miétt es tud olyan sokáig haragunni.

Siess ma, te áncsori, ne ámolyogj az úton! — Úgy, úgy, még mond-ë, no! elég idő száz esztendő, még elérkezem. Mi az isten gútja beszélni valód van annyi? Kibeszélted-ë magadat már egyszer, no? Jere ma, no, mett mán meguntalak várni. Vége lesz-ë ma, no? Ezt az ördög sem gyözi végigvárni. Lépjél jobban! Egy kicsit sebéssebbre nem vehetnéd-e? Ma biz elaluszol az úton. Az Isten megfizeti, ne lépjél olyan komóduson. Téged így az ördög es megúnna. Ne lépjél egy órára egyet.

Ne hazudj, te. Nem szégyelled-ë hazudni? Úgy hazudsz, mind a kicsi kutya, amelyik künn csahol. Úgy, úgy, csak hazudj. Elég hosszú vót mára. Ha még hazudsz, ma nem lesz este. Van-e még hátra valami? Még nem tudál-e kifogyni? Ma ki sem tudsz térti belölle! Tart-ë még? Jól vetéd. Ugyan beléhabarodtál. Ó! hogy az istennyila üssön meg, te Pista, mekkorákat tudsz hazudni. Úgy hazudsz, mintha könyvből olvasnád. No mett te es tudsz még valamit.

Miétt vagy olyan rosszféle, te? Ó be nincs lelkéd nekéd! — Ugyan bizon hol van a lelkéd? Te lator-ságnál (gonoszság, csintalanság) égyebet nem es tudsz. Nekéd még a numerusod sem vót jóféle. Úgy nem sajnálja az embért, mintha háborúba vóna. A sorkától egész a nyaka csigájáig verte. Úgy megdöhölte, hogy szinte megölte. Mások vették ki a keziből. Ugyan bizon nem félsz-ë az Istentől? Ha veled úgy tennének, jól esnék-ë? Vaj égyezér másvilágról gondolkozol-ë? Sëmmi sem jut egyéb eszibe, csak a rosszféleség. Mënyën neki a vétéknek, mind a vak a kőfalnak. Mindën mon-dása égy véték. Véték nélkül nem es tudna sëmmit csinálni. Te egészen égy véték vagy, égy vétékből állasz. Valaha csináltál-ë jót? Sëmmi sem irgalmaz neki. Úgy vágja, mind a sós halat. — Nincs annyi érzés benne, mind a fába.

Rakd úgy azt a szekeret, hogy a léányos ház felől hadd álljon ügyesen. Az éjjel nem jó helyt járt, mett féldölt a szekere — fenekestől fölfordult — megakadt a tengerszele. Úgy jár, aki sokat jár guzsalyasba. Féldölt, s immán szégyüllheti a túlsó sor. (Szereteje a túlsó soron lakik.) Azétt miétt és tész virágot a kalapodba, ha csak annyinak sem vagy embere. Úgy veti magát, hogy majt nem t'om hova lesz belé, s ott van la! — Bánatnak indult a szekere. Egésszen csára raktad azt a szekeret. Köszönd még, ha mégáll, míg hazamész.

Férrevágtá a sapkáját. Ne tédd olyan erőssen férre, mett túlfelől leesik. Olyan férre tette, hogy a füle tartsa. Nekéd tám nyüves a füled. Próbáld immán másfelé es. Olyan kevély, hogy a kalapját sem tudja igyennessen tenni. Osztán, ha köszönsz valakinek, megént úgy teszed-e vissza? Úgy áll a kalapja, mintha hat ökre vóna — mintha ő vóna nem tudom ki — mintha az egész falu az övé vóna — mintha ő vóna goróf Csáki. Immán ne es köszönj sünkinek, mett kár megmozdítani. Szabad-é hézzád szöllani? Szabad-é nekéd köszönni? Ugyan biz az egésszen te vagy-e? Nè te nè! Ó, hogy a nyavalya rontsa ki törnyöjít, mind ágál — be ágál. Osztán hogyne lenne jégesső. Osztán mondjad, hogy Péter bá! Me no! ehe! ihi! ühöm! ha-ha-ha, jaj-jaj-jaj! be cégér vagy, écsém. Még a szeme sem nyílt ki, s mán tud a kevélységhez. Bár csak az Isten egy szük időt adna, be kevély az ember.

Hát osztág mi bajod van velle! Igén hát! s osztán bánod-e? Ha bánod, tégy rólla! Ha nem szereted, szapanyozd meg. Legén! ugyan nem térhetsz el töllem! Hisz én nekéd sémmit sem vétettem. Most métt tudál belém akadni. Melletted nem és lehet elmenni. Bárcsak tudnál elhallgatni valamit szótétetlen. Hézzád közél sem lehet jární. Mit akadozsz annyit mindén embërbe, te istennyila! Hm, lelkém, be nagy úr a király!

Két virág között egy kóré. Két kóré között egy virág. Virág keni kóréra. Virág mondja kórénak. Hagyja el, ne csúfolódjék. Azt kjed és csak mondja, de nem abba a hiszembe van.

Kjed egy kicsiddég hamissacska, húgom! Róllam mondja-e? tám elvétette. Hamiss, aki a hamissat megüsméri. Jaj, hagyja el, mett hova kell hamissabb magyar, mind kjed. Náladnál hamissabb sem kell. Hamiss magyarnak adsz te enni. Jól ismerik kjedet és. — Jól tudja minden embër, kjed és mivel jár. Te tám azt gondolod, hogy csak te vagy az Isten angyala. Ha kénálnak, te es elveszed. Nem vetsz te es kérésztét rea. Olyan jó szüvel sullódik a legénhez, mind a macska

a kutyához, vaj: mind a tanulatlan ló a kert ódalához. Este jár, mind a denevér. Te sem ma vótál legelőbbször guzsalyasba. Te sem vagy mostani mákos. Vak veti világtalannak. Jól tudja, melyik fán terem a szép léán. Amennyi léán, mind felfűznéd magadra. Ha a világon léán nem vóna, mit tudnál csinálni? vaj: egy órára meghalnál. Nyeritt a legények után. No mett ugyan hunyorittós szeme van az ebadtának. A tud bézzég jól vágni az embër szemibe. Nem és tud úgy beszélni, hogy az egyik szemivel ne hunyorittson. Kjed ugyan csiklik, húgom. Ugyan csiklandós (így is: csiklós) a vére. Jaj, ne nyóljon a hónom alá, mett úgy csiklom, hogy! Ó, hogy a tűz langja égje meg, milyeneket mond. Ugyan bizon, nem szégyelli-e a kutyától? olyanokat mond-ë, no! Kjed az embërt egészen el es bolondítsa. Keljën, no! Ne izéljen, no — nyughassék! Üljön szépen!

Bezzeg ugyan kevély az a legén, küjjel termeszi a fokhagymát a kerten. Téged mi lelt? Tám csijánra huggyoztál? Olyan kevély, hogy elig tud a lábán állani. Bezzeg ugyan van-ë hányatos (vitézkötéses) harisnyája. Nagyot ért maga felől. Azt gondolja, hogy ahol elmenyen, minden léán, vaj: legén — belészeret. Olyan kevély, hogy a lépésit es elig találja el. Olyan feszs, hogy! Jaj, milyen hëgyëssen lépik, lelkëm! Bézzég ugyan nagyra tartsa magát. Nem es áll szóba minden hitván gyalogembërrel. Fenn hordozza az arrát. Nem es lehet véle gyalog beszélni, ha lóhátra nem kerëkdünk. Koszton kell, hogy az embër felnyójtja hezsa az estánciát. Úgy fújja magát, mind a varasbéka.

Jaj lelkem, s te olyan hatalmas vagy! Soha bizon. Në te, në! még ő es csinálja magát. Vigyázatok, mett minnyát felszipant az arrába. Ő sokat tud tenni, ëgy fertály bor után a mást es bé tudja tenni. Egy krajcár után a mást es el tudja tenni, ha van. Jaj istenem, hogy féljünk tölle? — No hiszem, bátya, ha kjed olyan hatalmas, próbáljasza meg, vegye tenyeribe a földet, s lódittsa túl a hódon! Nem kéne olyan el lenni! Ne izélj olyan erőssen, héj! mett akkor tojol meg, mikor nem es gondolod!

Úgy haragszik, mind a varasbéka. Felállott a haja, mind a vaddisznyó sërtéje. Úgy megmérgeződött, hogy egészen elkékült, elsárgult, elzódült belé. Úgy meggyúlt, mind a tűz langja. Fémlik a szeme, mind a bakmacskának. Olyan vërëss lett, mind a rák. Olyan lett, mintha leforrázták vóna. Egësszen nekilangosodott. Az ajakát és rágta mérgibe. Úgy orditt haragjába, mind az oroslán. Ha tükörbe néznél, megjednél magadtól,

mikor haragszol. Egészen elváltozott belé. Egészen kiköt a képiből. Jaj, be rusnyán forog a két szeme!

Ne sírj! Ne rökölj! Ne merkelj! Haj, mind szepeg szegénke. Sírással meg nem élsz. Azt hēába siratod, mett aval fel nem támasztod. Ne ordíts, mintha nyúznák az ódaladot. Sírj egy kicsit sapkámba, vigyem haza kásámba. Ha mentire hagynák, addig sírna, míg meghalna. Sírással mit használsz? Az egész sírás nem egyéb, mind méreg. Akkora méregből állasz, mind magad egészen. Ma kahasadsz mérgēdbe. A gyermeknek sírással kell felnőni. Ott bizon hadd sírjon, nem hull aranykőnyye. — Úgy sír, mind a kicsi gyermek. Úgy sír, mind a záporesső. Olyan keservesen zokog szegén, hogy! — Hēába sírsz, mett azért nem szeret még inkább. Rēggeltől fogva estig, estétől fogva rēggelig mind egyet sírt. Zērgő dió, magyaró, síró gyermeknek való. Sírj, lelkem, sírj, mett ó, be szép; vaj: mett ma nem es sírtál eleget! Egészen kisírta a szemit. Kisírta már a kődökít es belé. Olyan szép, hogy még a sírás es szépen áll neki. A gyermek semmit se tud úgy, mind sírni. Sírással akarja meggyőzni a világot. Nem mondhasza senki, hogy jól meg nem siratta. Ó, be kételen sírás a! Úgy sír, mintha ölnék, s mégsem esik egy csepp könyve es. Úgy elfogódott, hogy sírni sem tudott. Siralmas életét él. Sírhatsz, mett van okod rea. Addig sírt, hogy árkot mosott az arcjáján. Csak addig sírok, míg élek. Hadd el, édes lēányom, ne sirasd! — Nem, anyám, csak halálig. — Bömbölsz-e még no, te bömbika? Vigyázz, nehogy elkacagd magad... Sír vala, kacag vala, s... sípol vala. Nagy embernek szégyen sírni. Nem szégyēllēd-ē sírni? Nem szégyēllēd-e sírni, te vén kanyó! Immán nem vagy ölbe való gyermek.

A szakasztott világra éppen olyan, mind az apja. No mett téged apád, ha akarna sem tagadhatna meg. Nem mondhasza, hogy nem övé vagy. Úgy hasonlitt hēzza, mintha a száján töpte vóna ki. Ez a gyermek egészen az apja. Az apjához ütött. Látszik, hogy igaz kamarán köt. No te apád kölyke! No te apád valóságos kék szēme.

Igyunk! szép szó; ha ihatunk, úgy jó; vaj, ha fizetünk, nem jó. Ne szürcsölj annyit, te! Ne igyál annyit, mett mind kifoly belőlled. Úgy tēszen gyermekivel, mind az ördög a kölykivel, enni eleget ad, de innya nem. Ne csak egyél, hanem igyál es. Igyunk egyet a káposztára. Aki a levesre iszik, hóta után kihurussa. Ha még nem iszom, pípom lesz — megpíposodom. Annyit ivutt, hogy locsog a hasába. Együnk, hogy ihassunk. Vessünk ágyat az itálnak. Én ittam mán; kjed

issza mán. Itallal meg nem élsz. Igyál, hogy rongyosodnál. Az az ital, amit ő éltibe elkötött, egy hatkerekű malmot elhajtana huszonnégy óráig. Jól győzi — feje sem fáj tőlle. Csuda, hogy eddigelé meg nem ölte. Addig iszom, amíg élek, azután lássa más. Aki hátul marad, húzza bé az ajtót. Utoljára magát es egészen megissza. Átkozott dolog vót még az az ivás es!

Jere, küsdjünk meg. — Eridj te, törnyös. Haj, észem, azt a gagyát elejted. Bajos nekéd azt a gagyát felkötni. — Hadd el magad. — Ne erőlködj, mett megszakadsz. Szégén fejed! Hogy es nem, no! A rég lész. Attól ne félj, hogy te engem a földhöz vágj. A nem ma lesz, s még hónap sem. Addig még egyél meg akkora puszkat, amekkorát mégéttél. Ha megfoglak, elolvadsz a kezem között. Ma úgy terítlek a födre, hogy úgy elnyólsz, mind a kecskebéka. Ma nem tudod, hogy szédéd fel magadot. Úgy a földhöz sújtlak, hogy apád sem tud felszedni. Ma lepédőbe visznek haza. Csak a kezemt tészem réád, s elolvadsz — leromlasz. Csak egyet mozdulok, s alol vagy. Olyant fogok a dërëkadon, hogy a bőröd mind felsirül. Kaszát vetett neki (a lábával.) Dërëkből birkózni. Azt nem vetéd le, mett akarmerre fordítsd, talpon van.

Úgy megverte, majt megölte. Úgy megdöhölte, mind a lovat. Jaj, milyen halálra — vaj: tartozatlanul ütik azok az átkozottak egymást. Mit csinálsz, te gyilkos, tám nem akard egészen megölni. — A kereket ha męgkenik, jobban forog — vaj: könnyebben męnyën a szekér. Ma hidd meg, hogy megkenęgetlek. Úgy üti, mind a cigány a vasat. Męgtette nęgyszęgre. Męgtette magyarmiskáson.

Jól dogozik a hedegővel. Igazán — vaj: istenésën rea tudja tenni a körmit. Sír — sír a hedegő a kezibe. Még a jajszót es ki tudja húzni réjta. Amelyik kettő az ő hedegője után táncol, észze kell, hogy szerelmesędjék. Csak játszik a nyirettyővel. — Ęgyszerre végignyomja a nyirettyőt. Nem es látod, hogy az újja mozogna, s méges úgy húzza, hogy ugyan omlik a nóta. Ha jóízű mozsikát akarsz hallani, cigánt keress. Az Isten a cigánt hedegőre teremtette vót. Mikor a hedegűszót meghallja, csiklik a vére belé. Jaj, milyen multság vót ott, halljátok-ę, még kalánétás es vót. Még a kontorálásra sem áll rea a keze! — Úgy gágog, tikog a kalánétja, mind mikor a lúd meg akar nyuvadni.

Úgy táncol, mind a lopta. Úgy forog, mind a pęrészlen. — Kętszēr es észze tudja ütni a bokáját. Kezivel, fejivei, dërëkával kétannyit táncol, mind a lábával. Ugyan csőful lógassa magát. Olyan nehéz táncú,

mind a medve, vaj: mind egy köből búza. Szót a táncnak, fiaim! Mán most szeretém, mett tempóra vágják a táncot. Ezek igazán kirakják. Vegyetek fejrénépet es, héj! mett nē, mind várják! — Úgy kijárja, mind a legén. De az a legént es ki tudja vágni. Szorittsátok, csak járjátok, most a jova, ne hagyjátok! No ezek istenigazába dógoznak. Ne járj csak a közepibe, écsém, mett majd azt mondják, hogy rossz táncú vagy! Bezzeg jó vóna, ha úgy szeretnéd dógozni, mind táncolni! Az a jótáncú legén, ki a leánt úgy forgassa, hogy a szoknyája messze kirepül. Ha nincs ereje a legénnek, nem jól menyen a fordulás. Forditts réjta, hadd lobogjon a pántlikája! Hát tú elnézitek, hogy azok a leányok a padot melegítsék? Ébredj, Pista, mett mindjárt elaluszol! Mikor én olyan legén vótam, bezzeg kijártam. Jaj istenem, mikor mű legények vótunk, akkor vótak igazi táncok! Adjátok meg a búcsületet a vidéki legényeknek! — Fáradtság, legények! (Nyugunni kell — szünet.) — Táncot osztanak. (A következő nótára vagy bizonyos legényeket jelelnek ki, hogy csak azok táncoljanak, s azok kezire leányokat adnak; vagy pedig minden legénnek a leányt, akivel táncoljon, kijelelik. Ez osztást rendszerint olyan ügyes legény teszi, ki azt is tudja, ki kinek a szereteje, s ha lehet, mindeniknek az övét osztja.)

Mondjuk jámbornak a gazdát. Menjünk tovább egy házzal. Itt többet ne szemeteljünk. Köszönjük meg a jóakaratot. (Búcsúznak.) — Jól megülök magunkot. Ma ki es kergetnek. Eddég meg es unhattak. Vajjon nálunk eddig micsinálnak? Nem vona-ē jó hazamenetelről gondolkozni? Jaj, mind eltőt az üdő; eddig otthon alunni kéne.

Ne izéljen kjed! Üljön szépen. — Mit izél annyit! Nyughassék a bőribe! Üljön veszteg a fenekin! Maga ne mondj annyit! Szegény! csakugyan nem térhet el töllem! Szebbecskén nem lehetne-ē?

Akasszák fel, aki kártyajátékba igazságot kéván.

Ne félj, csak reszkess.

Úgy megrészegedett vót, hogy a kert támasszának es azt mondta: Jó reggelt adjon isten kjednek!

Osztán vágd pofon, s még ő haragszik.

Amúgy istenesen hezzavétt a dologhoz.

Amihez én hezzateszem a kezemet, annak vaj suvadni, vaj szakadni kell.

Csid alá, mámi! (Csúfolódó mondat, mikor rossz lovagló makrancos lovon ül.) Úgy, écsém, úgy, beszélj istenesen.

Huncfut, aki nem igaz ember.

Sohult sincs annyi nyomorúság, mind ezen a világon!

Azt bizon jobban es teszed, mintha káronkodnál.
(Annak mondják, ki káronkodik.)

Ha haragszik, harapja a hasát; ha nem éri, nyójtja a nyakát.

Kárba menyen minden haragod.

Beszélj nagyobbban, hisz a füledtől nem hallik a sor-kadig.

Apró szóval es megjárna a beszéd. Jaj fülem, mind megkondula!

Éppen téged kértek rea! (Váratlan avatkozást jelent.)

Mikor a székely haszontalan kús növesű csöpereg lovakot vásárolt, azt szokta tőlle kérdeni a más: Hol vitted azokat a törnyököt — vaj: denevéreket, héj?

Olyan bolond vagy, écsém, hogy ugyan ostoba vagy belé.

Téged ki hívott ide? (Alkalmatlan beléavatkozóznak.)

Jé! hol ess bé? Uram Jéminé, hol ess, hol csorong olyan erőssen? (Nem várt beszédre vaj észrevételre mondják.) — Más azt feleli reá: Ott, ahol likas a ház!

Egyik azt mondja: Adj nekem egy húszast köcsön. Más azt feleli rá: Kettő nem kéne-ë? (Nem akar adni.)

Akiről tudják, hogy valamit kérni jött, azt kérdik tőlle: Mit hoztál? aki feleli: Magamot! — Mire azt felelik: Isten megadta hát!

Azt még a körmöddel es kivájna a fődből! (Annak mondják, kinek valaki különös jóltévője hót meg.)

Vajjon hol vágta azt a gerendát? (Akkor mondják, ha valakinek száját az étel megégette, s könnyben lábogó szemeit felfelé merengeti.)

Mikor a háromszéki székely tréfásan azt akarja kifejezni, hogy valakinek fia tanulatlan, azt mondja: Derék egy ember ez a kjed fia, bátya, hol tanította? tám biz éppen Ugarhelyen? (úgy jön, mintha mondaná: Udarhelyen), vagy: Tám a Kancába? (értené a kantai növeldét.) Együtt is szokták mondani: Ugarhelyen a kancába.

Húshagyót a székely csonthagyónak is nevezi tréfásan, mintha mondaná: A hússát megeszik, de csontja ott marad. Húshagyót oly napnak is tartják, mikor sem ülni, sem jární, sem élni, sem halni nem tud az ember, annyira bánik magával.

Mikor valaki valamely dologtól kímélgeti magát, s csak amúgy vonítólag nyúl hozzá, így biztatja a más: Ne félj tőlle, dőlj melléje; szorítsd, markold, nyólj feléje!

Indulj ma! Mozdulj ma! Haladj ma! — Ma-ë ma, ma bizon ma megfordítsak! megfüremítlek! Annyit ne szokotálódjál! Még állasz-ë, no? Ne lépjél olyan sájára! Rakjad a lábodat! Hiszen tám nem vagy a földhöz cüvekélve, vaj mi a gút! Hány esztendőre mozdulsz meg? Az Isten megfizeti, ne légy olyan bihal!

Egyik mondja: Eridj hamar, mett e se téged vár! — Mire feleli amaz: Mán bizon Brassó es var (erős-ség), mégés helyt áll.

Cigánytól kérdik: Nem adnád-ë nekem azt a purdét dohányos zacskónak?

Nincs-ë hazugság nélkül?

Az Isten verje meg a káros embert.

Barátom! te nem igen bécsületës embernek adsz enni.

Már biz a földnél alább, tudom, hogy nem esém.

Minden ember egy halállal tartozik, s én es többel nem.

Ha meghalunk, nem kell takarózdó. Ha meghalsz, nem jajgatsz.

Száz szónak es egy a vége. Aritmëtika nélkül es jól fel tudja számítani. Nem véti el magát.

Addig készülsz, addig készülsz neki, hogy az áldott nap es lemenyen az égről.

Tudod-é, mit éttél?

Ma honnét kötél fel? Ma kötél fel? mett én tennap feküdtem vót le!

Jaj barátom, azt nem a te számodra főzték vót. Éppen bizon nálad nélkül semmi sem es lett vóna belölle.

Üljön le kjed nálunk, ha széket hozott. Hoztál-e széket? Hogy es nem, az Isten kedviétt! Úgy igazán! No bizon hát!

Ládd-ë, be beteg vagy, s mégsem nyegsz! Meggyógyulsz-ë hamar? Mikor utolér, sokáig tart-ë? Kend bé a füled vásárával (fülsárral), s meggyavul. Ha beteg vagy, fordulj bé s hallgass.

Ugyan bizon mi léle, tám a hideg kiléle?

Ne üssön annyit a mënkö! Ne törjön annyit a nyavalya! — a betia.

Mit a gútot gircsávaskodol annyit te, izgána?

Jól tudám, hogy éppen a lesz belölle! No meggondolám, tüzes adta! Immán hogy csinálod helyre? Immán ki urusol meg?

A gërzsával megdzsámbászta. (A mankóval megverte.) Apám uram! ingem Pista egy fával úgy megütött, hogy! Megtángálta.

Ne higgyék kjetek, mett nem úgy van!

Ugyan járék, ahol hálék.

A mind egy szikrányég tölled sült-é ki? soha bizon, lehetetlen! Azt mind te monád-e? Azt hol a pokolba hallottad? Azt tám mind egy szikrányég ma tanóltad!

Héába szentálódol, mett semmi sem lesz belőlle. Szentálás nélkül es biz ésszetartunk. Nincs olyan ember, aki őket esze tudná szentálni = tukmálni.

Ne sollasz immán annyit, no. Hát még sollatsz-e? Olyan erőssen sollat, hogy nincs szünete; mintha rabja vónék. Ma a mái istenadta nap nem tötötted egyébbel az időt, hanem csak sollatással = zsarlatás, zaklatással.

Tisztáláskor van neki innapja = részeges.

Melyik nagyobb: tiszteletes uram-é, vaj: tisztelendő úr? Tisztalisztes uram.

Tisztelem, bücsülöm, de nem szeretem. Letisztelte magát. Neked majt szép tisztességet tesznek, megtisztelnek egy pár csengő-pengő sorkantyúval (bilincs). Megtisztellek egy pár poffal. Tiszteld apádot, de ingem ne!

Az az egész beszéd csak tódás = hazugság. Azt te tóditól tanóltad. Tódom-fódom, kötöm, bogozom, még es csak tajkul marad.

Fenn karicsál s alatt tojik meg. Milyen nehezen tudál megtojni (nehezen fejezte ki magát). Elég egy tyúknak egyszer egyet tojni, csak azt bírhasa el. Te tám tojós vagy, hogy úgy bússz férre.

Mikor valaki a kérdésre így felel: Tám így! tám úgy!... azt szokták mondani: Ne támogasd annyit, hanem mondd ki egyenesen! (Udvarhelyszéken: ilyenösen.)

A rossz hír szárnyon jár. A jó hírnek szeretik nyakát szakasztani. Olyan, amilyen a híre. Vesszen el a híre es! Vesztél vóna pokolba híreddel együtt.

Ossó veszedelmem; guzsaly ellenségem. Neked a guzsaly ugyan megbüdösödött, édes leányom. Fonj, Pila, fonj! majtéig egy szekér szöszöt hoznak neked. Olyan fonó, hogy még a kert ódalát es mind felfonná.

Azt jobbkor es meg lehetett vóna tenni. Aval mán elkéstél.

Ugyan sóhajt a szán. (Vásott szánút.)

Melyik gőjét szoptad meg? (Mocskosról.) Eridj, mosd meg a disznyólabakot, malaclábakot! (Mocskos kéz.)

Ne ügessen kjed olyan erőssen! lassabbackán nem lehetne-é?

Vigyázzanak, mett szán jó! (Akkor mondják, mikor valaki nagy garral van el.)

Hát azoknak a becsületes embereknek úgy kell mondani, hogy: ők? — Úgy biz én, mett ők még „Ökörnél” es ökrebbek.

Ócska csizma, vén harisnya, farboszontó kurta pundra.

Ha a lábam térdig vásik es, addig járok, míg végire jutok. Ha a lábamból az inat kiszednék es, megindulnék.

A nagyapád halála, térdig érő szakállá. A nainnyád halála, térdig érő szoknyája. (Ügyetlenül szólott a dologhoz.)

Annyit ne kolontoskodj! Ó te Peti, legyen eszed imán egyszer.

Ne sírj, ne bőgj olyan erőssen, te béka, mett a falu meghallja.

Akkorát rikótott, hogy a falu megkondult belé.

Akkorát ptruissentett, hogy a tizedik szomszédot es kitorste a nagynyavalya jedtibe.

Ne kiátts olyan erőssen, mett elhasad, ami kicsi torkad van.

Nyomd ki ma egyszerű, no! (Mondd ki, süsd ki, nyögj ki.)

Ne erőlködjék olyan erőssen, mett valahogy jár.

Legyen eszed, s élj vélle. Esze van a magyarnak, s él vélle.

Ne csinálj egy dologból kettőt!

Tulok ökör, gyermek szóga, feleséges szóga, szuka kutya, bak macska, mónárleány feleség, út mellett való föld: a gazdát meg nem gazdagítsa.

Ha délceg lovad van, legyen jó a hámszerszámod.

Béfogta tulkait, de addig táncolhat mellettik, míg megtanítsa, mett latrocskák.

Annyit ne karicsolj, ne csirikolj! Vége lesz-e mán egyszer, no? Elég hosszú vót ma egész estig, no!

Az ő szájaétt sem fontak vót. Látszik, hogy nem veszi pénzen a szót.

No! abból többet egy szót es ki ne végy! (Hallgass felőle.)

Mit nyesed annyit azt a bokrot? (Unalmas ismétlés.)

Pokolban es vót egyszer lakodalom. Még te es lakodalmazhatsz.

Ződ furulya (pálinkás korsó vagy üveg). Annyit ne furulyálj!

Én annak az embernek kutyjája sem szeretnék lenni. (Durva, rossz, fősvény, gondatlan ember.)

Olyan rusnya idő van, hogy a jó kutyát sem kéne a házból kihajtani.

Ne ásíts olyan nagyot, mett belészököm a szádba. Ma biz a füledig hasad. Mit pássadozsz annyit, te!

Ugyancsak nem nyughatol egy helybe. Mit vásódol annyit te, vásott fenekű? tám bizon nyű van a fene-

kedbe! Ülj szépen te, vágd le egy helyre a fenekedet.
Ugyan nem nyughatol te mégis!

Ó, hogy a rogya üsse meg! Ó, hogy a kő üsse meg!
Ó, hogy a gút üsse meg! — Isten bocsássa meg, hogy
azt találám mondani! Ó, hogy a jóféle pirikulics kap-
jon el. Vegyen apád hátára s fusson el velled! Egye meg
apád a füledet tormával! Ó, hogy az Isten tegyen to-
vább! A medve kápsáljon meg! Akasszon fel a barassai
hengér.

Bújj a lóba s ott légy, ott nem csíp meg a légy. Bújj
a lóba, s két bőröd lesz.

A gyermek kenyeret kér az anyjától, ez nem akar
adni, s azt mondja: A nem nyomja ki az ódaladot!
Attól nem hasad ki a hasad, nem fokad ki a hurkád!
Most es szájadba van az étel íze, s mégis kéred-é? —
Ha pedig anyjok akkor éppen haragszik, azt mondja:
Adok tüzes égi veres langgal égő menköves istenha-
ragját!

Még a száján van a csecstéj a törnyősnek, s mégis
kacérkodik.

Ne bolondulj meg, héj! Ne üzd annyit az eszedet. Ne
menjen el az eszed egésszen.

Szeretném meglátni, ki teszi oda a körmit, ahova én!
(Bizakodó.)

A jég hátán es megbirkóznám velled!

Nyughassál, te törnyő! = haszontalan.

Vessünk acéllat = cseréljünk.

Azt sem mondja: félkalap! Azt sem mondja: cse-
réljünk pipát!

Március hónap azt mondta vót, hogy ha tehetné,
februáriust egésszen a hasa alá gyúrná; ismét: ha te-
hetné, a báránt az anyja hasába megfagylalná.

Valamik hónapba *r* betű van, annak nem kell hinni,
mindegyik szereti az ember bőrivei figurázni; — ilye-
nek: szeptembertől egész ápriliséig. Csak négy marad,
amelyiknek nevébe nincs *r*, amik kedvezőbb: május, jú-
nius, július, augusztus.

Héj kutya, te vagy a beretvás. Jól tudja a kutya
lelkivel, csak hallgat.

Úgy csorog az esső, mintha tőtenék. Úgy omlik a
záporesső, mintha kádból ontanák.

Olyan nedves, mind a nyirkas fa — mintha patakból
húzták vóna ki.

A terhes asszony csak addég menjen, míg a háza te-
tejit lássa.

Leveszem a gombodot = levágom a fejedet.

Szegény, rongyos emberről azt mondják: Johos gaz-

da! (Juhokon tetveket értenek.) Egyik azt kérdi tőle: Hol legelteti johait? Más azt feleli: Vállá bércin.

Jól megdógozta, meggyomrozta, megtette, megpáholta, megszagogatta = megverte.

Mikor valaki ügyesen táncol, azt mondják: Egyéb nincs a lábába, csak in; mintha daróton húznák.

Kuruc világ régen vót, még a híre es meghót.

Hova lett az ő sok pénze? — abból sok még kuruc vizin es túl jár! = csapszékre is hordott belőlle. (Kurucvíz = pálinka.)

Hadd el magad! (Kívánnád, de semmi sem lesz belőle.)

Hadd el immán magad, te legén! Ne es igen vesd magad!

Még a hurkája es bogos. Te bogos hurkájú!

Kihez legyen szerencsém?... erre a más feleli: Hez-zám!

Téged kinek hínak? Nekem.

Nincsen kutya Szentpálon, mind megették a nyáron. (Nagy marha-szükibe kellett lenniük.)

Kicsi hiba, nem nagy baj. — A nem baj, csak jó-szerencse. Kicsi hiba, kiépüli.

Haza mit izensz? J'egéséget! mondjon j'egéséget az odahaza valóknak es.

Hát Déborkának (szereteje) valamit nem izensz-e? Vaj igen: egy tarisnya j'egéséget! vaj: egy tarisnya csókot!

Mikor valaki koppant az ajtón, ha tudják benn, hogy olyan ember az, kivel tréfálhatni, azt mondják: Künn tágas, benn szoross! künn es eltér!

Káros bánkódjék. Káros embernek későn adsz tanácsot.

Ködökmetsző, békanyúzó = rossz, hitvány, fanyelű bicsok.

Olyan zsíros a sapkája, hogy egy kalákának lehetne káposztát főzni vélle.

Adjatok egy szeget s egy kalapácsot, hadd szegezzük a fejibe Györgyöcskének a kalapját! (Gyermeknek mondják, mikor a házban nem veszi le a kalapját.)

Ne igen járj az arrom felé, héj! mett azt a kutya sem szereti.

Ne legyen olyan nagy eszed, mett széjjelhányja a fejedet.

Ne gondolkozz olyan erőssen, mett megbolondulsz!

Ne szuszogj olyan erőssen, mintha zabot ettél vóna.

Ne sajnáld olyan erőssen, mett nem apádtól maradt.

Hálá istennek, hogy apám disznyót ölt.

Ne vájd annyit az arrodot, mett táska vállik belőlle.

Eridj, te csámpás, csapás! (Csipás.)

Ma bizon, ha megharagítasz, úgy felrúglak, hogy egy hétig érkezel le! vaj: amíg leérkezel, megéhezel, megöszülsz.

Ma úgy pofon nyírlek, hogy egyik szemed kiüti a másikat! Pofon szellek. Pofon felejtlek.

Tegye bé az ajtót, mett kifut a madár. Fut ki a fazék; tedd bé az ajtót.

Mikor valaki mást megszid kurvának, tolvajnak stb., a más azt mondja: Azt reám tedd, reám rakd = reám bizonyítsd, mert ha nem, megbúsulod.

Hamiss az ember élve, de meghalva annál es hamissabb!... mett mással viteti magát.

Olyan derék ember, hogy kilenc pusztá faluba sincs párja.

Nagyobb része a székelységnek az időt nem hónapról, napról, hanem bizonyos évszaki foglalatosságokról vagy ünnepekről stb. méri, p.o. aratáskor esztendeje, tavaszi szántás előtt két héttel, kapálás után, forgatás (keverés) táján, szénacsináláskor, juhnyírás után, szilvaaszaláskor, káposztavágáskor, meszeléskor stb. A cigány kérdeztevéen egy udvarhelyszéki vásárban: Hány éves a csikója? azt felelte: Páfali (pálfalvi) zabaratáskor két esztendős lesz! (Pálfalva fennhely, és ott a zabaratás Szent Mihály-nap táján szokott megesni!) A székely a változó napokhoz, innepekhez is megszegzi állításait, ú.m. húshagyókor esztendeje lesz; pünköst első napjára virradólag éppen esztendős lesz a fiam. Továbbá: karácsonkor, karácson előtt három héttel, csonka héten múlt esztendeje; Szent György-nap előtt két héttel, Szent Márton napja után öt nappal stb. Egy idegen úr hallván hasonló székely számításokat, monda: Hát immár miért nem mondják azt is: borjúheréléskor, cinegefiázáskor, ugorkasózáskor, pálinkafőzéskor stb. esztendeje!

Ma úgy megszöktetek, hogy azt gondolod, minden hegyen, vögyön hat lakodalom, s a hetedik a tiéd.

Ecce! mekkorát villámlék! Akkor mondják, mikor valamely tárgy véletlenül tűnik fel.

Derék, becsületes ember vót szegény! istenfélő, embergyűlölő, templomkerülő!

Jót kívánok, bátya! az Isten örözze meg tűztől, víztől, dühös cénégétől, kártól, marhától, jó szerencsétől, két szeme világától, s végre a mennyeknek országától.

Ha fogad fáj, keress ezeket: fekete tyúk árnyékát, iromba kakas kotlását, egérszörű lóugrást, szőke tinótáncot, fakalán pengésit, pusztá malom zúgását, fa hegyibe felnőtt füvet, hódos kossó rikótást s ökemence rívást; e kilencféle szereket törd össze rézmozsárba, minél apróbbra lehet, keverd belé avas kovászbába, s tedd a fogadra; ha használ, használ; ha nem használ, menj el Gyalakuta végibe, ott lakik a mészáros, Kurtali Geci, kinek a bárdját nemrégibe ellopták, menj el Besztercére, megtalálod azt a legzsírosabb mészáros insurgens tarsalýába; mindezeket, ú.m. Gyalakutát, Kurtali Gecit, a bárdját, a tarsalýt, a zsíros mészaróst, Besztercét s a Gyalakuta s Beszterce közt tett egész utazásodot, minden hezzatartozóival együtt, tedd belé a celnai sajtóba, sajtold ki nagyapáddal s nainnyáddal, s amely nihány csepp olaj azokból szívárog, kend fel a fájós fogadra; ha használ, használ; ha nem használ, hadd fájjon.

Ha fáj a füled: keress oroszlanfüttyöt, két jó ésszemarokkal, lehúzott disznyó vinnyogásából egy lótot, fél porció rekedtes kalárinéthangot, huszáragyargást fertály fontot, francia káronkodást félfontot, vénasszon prűnnyögést csak kilenc búzaszem nyomót; ezeket főzd össze másfél kupa tengerzúgásba; mikor három ujjnyira lefőtt, terítsd ki a Zsiga pusztájára, hadd fűjja a német szél; mikor ott félig meghülepedett, két gála ruha közt borítsd a fájós füledre; vaj hamar kiérik, vaj eloszlik; ha még valami fennmaradt vóna, menj el pokol ajtajához, tedd füledet a kócs likára, ott van sírás, rívás s fogagnak csikorgatása, ami fájdalmadot, ha belérozsdásodott vóna es a füledbe, legbizonyosabban kitisztította.

Ha szemed fáj: menj el minden viradt előtt a patakra, locsold addig szemedet, míg a hód feljő, s fojtást mondjad: csak a helye maradjon!

Ha szűved fáj: végy félfertály bikabögést, egy garas árra kancavinnyogást, félmarok bakbűzt, húzd nyársra, süsd meg egy bokázó furu világánál, ereszd fel sodrott kakasszóval, levit idd bé kilenc éhomra, sé tálj vélle Debrecenig, s három fertály zödre meggyavul.

Ha lábad fáj: hídd össze a hétfalusi hűtösséget, üljetek bé Borbándra; fogadd meg muzsikásodnak Puntit Petit, Csócsó Csumit, Csillát, Patarót, Dudarót s Mó-dika Jancsit; szállítsd oda Nyugodt Márit kilenced magával; táncolj zsukhajnalig, s míg a szemedet elpillantanád, meggyavul.

Mikor valaki alfeliből elüti a pap tyúkját, azt mondják rá: Szépen szóll! Innád szólló madár! Nem ihat-

nám! Köszönöm, de nem iszom! Azt tedd a fogadra!
Tedd a fájós zápodra! Mit hullatod olyan gyakran!
Szorítsdsza jobban, héj!

Mikor valaki unalmas vendég, s kivált ha gyermek,
azt mondják neki: Haj Pista, haj, szaladj, mett téged
otthon kiátnak! Nem hallod-é? — Hasonlag, mikor a
faluba tánc van, a legénynek vagy leánynak, ki oda
nagyon vágyott, de szülői nem bocsátották, boszontó-
lag mondják: Haj, te, haj! mind kiátnak téged a tán-
con.

Ha tartottad, tartsad! (Bitangvetettnek mondják.)

Úgy a vak es lát, mind te. Nyisd ki jobban a sze-
medet! — Nézsd meg jobban! Láss no! Ha szeme vóna,
vak sem vóna. Szemed van, s mégsem látsz-e, te vak?
Milyen ok nélkül adott neked az Isten szemet!

Kacaghatsz, mett neked adják! Ne röhögj, min'ha
zabbal kénálnának! Ugyan mi esék olyan jól, lelkem?

Ó lelkem, be szép vagy! (Mikor valaki szégyente-
lenül viseli magát.)

Bezegg ugyan nekiberetválkozott az üdő! Bécsi szap-
pannyal szappanyozták, s ánglius beretvával beretválták.

A székelyek a kalendáriumot, mióta „naptár“ ma-
gyaros nevet kapott, „naptár-kalendárium“-nak is ne-
vezik.

A sírt a közrendű székelyek nagyobb része zsírnak
mondja, mint: zsírkő; zsírjába tették; zsírgödör, meg-
ásták a zsírját; készen van a zsírja.

A halott fejéhez néhol követ, néhol fát tesznek em-
lékül; hol fa van, azt mondják: fejfa; hol kő van, né-
melyek így nevezik: kőfejfa.

Hogy van kjed, bátyám uram? Élek én es még Is-
ten kegyelmességiből; csikorgok, nyikorgok mind a
fakó szekér. (Csíkban: szekér.)

Nyomorgok, istennek hálá — azt teszi, hogy ámbár
sok bajjal, de mégis él napról napra. Ez igen gyakori
szólásmód akkor, amikor két idegen falusi egymással
találkozván, egymást kérdezik hogylétökről.

Menyek magamnak — azaz: időt tőteni.

Mikor két egyén veszekedik, gyakran mondják: úgy
megmoslak, hogy kalendárium lesz a testedből, azaz
úgy összetöri a testét, hogy az időváltozást megérzi.

Én istenem! adj eszt, akinek nincs.

Ha jó léssz, magadnak léssz jó.

Mikor téli fagyos éjen derült az ég, azt mondják
egymásnak: Né te! mind vigyorognak, milyen hegyes
szemmel néznek a csillagok! — Ugyanakkor mondják:

Sír vaj jajgat a patkó alatt a hó — úgy recseg, ugyan vicsorog.

Mit szürod olyan elé az arrodot! Hátrább es megjárhat!

Hol csiklik az embernek egész ábrázatján leginkább, ha tolluval vaj szalmaheggyel rajta babirkáinak? Homlokán.

Egyik azt mondja: Jaj, mind fáj a fejem! — Más azt mondja rea: Mett az azért fáj, hogy nyess! Ha fáj, húzasd ki! Majtéig nem fáj, mikor megszárad! mikor megassz!

Száradj meg, mind a háj! Úgy meghíztál, mind a gereblye. Csak a csontja s a bőre. Olyan, mind a kopogó fa. Olyan kövér, mind az agyag — mind a retek — mind a gyúrott háj. — Kövéredő embernek tréfáson más azt mondja: Aki téged ma esztendeje látott, s most meglát, azt kérdi: Mi az oka, hogy úgy elfogytál?

Mekkora sajt esék le a pócról! (Mikor valaki nagyot sóhajt.)

Eridj hamar, te! Én biz egyet sem! No én tudom, hogy ma egyet sem! No én nem ma a lábammal!

Ma bizon ma úgy megsuvasztlak ódalba, hogy minnyátt Pilátusra vicsorodol! vaj: minnyát letekerédél!

Vessünk mákot! (Mikor mind elhallgatnak a beszélgetők.)

Verjen meg a jégesső! Verjen meg a bünöd! Verjen meg a jószerencse.

Benne annyit bízzál, mind a csutakba.

Tessék, csak meg ne essék!

Mondjad, kicsidem: Istálom a kezit, édes bácsi! (Kezet akar vele csókoltatni.)

Te elszegődöttél-é, Marci? Én el; hát te? Én es el. Mit ígírének? Nekem, barátom, jó bért ígirték: hat ökörnek kötelit, kilenc vasvilla nyelit, száz forintnak pengésit, kilencven köből fődet, minden hétre hat napot, a hetedikkel megszerzik — azt es megengedik, hogy télbe-nyárba járjak mezítláb; ha ennem kérek, haragusznak; ha nem eszem, dicsirnek — a poharat reám köszönik, s magik megisszák.

Szerusz, ját! jót kívánok: adjon isten neked 300 kalongya rozstot, 300 öl fát s 300 kövér disznyót; a 300 kalongya rozsnak zsúpja mind rothadjon el alattad, a 300 öl fát mind viseld el mankónak, s a 300 kövér disznyónak hájját mind kenegesd fel köszvényes testedre!

Egyet mondok neked, barátom! Az Isten engedje meg, hogy soha másféle emberrel ne legyen bajod, ha-

nem prókátorral, pappal s hóhérral; a prókátor mondjon, mondjon, írjon, írjon, s mégse tudjon megmenteni; a pap imádkoztasson reggeltől fogvást estefelég legbuzgóbban; akkor pedig a hóhér akasszon fel!

Ő sokat tud, tud egy fészekbe nyóc csókafiat.

Mit eszel? — Túrót (túrót).

Az úr ki cigánnya? Mikor lettél olyan nagy úr? Nagy uraságot értél! Vajon immán reánk feladják-è az úrbört? (úrbört).

Véle csak úgy vigyitts, hogy búját vallod. Mindörökké együtt vigyítnek = cimboráinak.

Úgy nyüstöl elé s hátra, mind a vetöllő.

Olvassuk meg a gombodot. (Hetedik a fricska.)

Elé lehet venni a guzsalyat, mett kijött a guzsaly-üllő fű = őszike. Dugjuk a csijánba a guzsalyat, mett immán kinőtt a csiján.

Csak ne olyan gyakran, mett még sok üdő van hátra. Te micsinálsz? Gyakorlom magamot = iszom.

Gyertyavilághoz járnak (este társaságba fenni).

Vonogassa magát, mind a régi nagyleány (ki ha hozzányúltak, vagy őt valaki megfogta, azt szokta vala mondani: álljon, üljön, ne nyughassék; áhá, miét hagy békit!).

Csá, daru! Akkor mondják, mikor valaki elfordítja a beszéd értelmét, vagy elcsáogatja a dolgot. Ne cságass, héj! Csa hó mé!

Jó parasztebédkor van az idő (délelőtt kilenc óra tájt). Jó szível lássuk a délebédre (tizenkét órakor). Csak tessék Isten áldásából, mett mű mán megettük a délt. Mű ma mit együnk, apámuram? Ebédre azt, délre egyebet, estére a maradékot. — Addég eljő ebéd, míg nagy tempóra felötözöl.

Szerusz, pajtás, hát hogy élsz? — Én bizon csak úgy, mind a hernyó a jég tetejin — vaj: mind a patkány a föld színin — vaj: vánszorgok, mind a hitván malom.

Te, écsém, el tudnál járni abba dologba? — Én, bátya, még a magyar táncot es el tudom járni. Né, né, milyen erőssen járják a sógorok a német dájcsot, de a magyart bezzeg most nem akarják járni.

Kicsi csupor hamar forr,
A vénasszony puskapor.

Férre, bajusz, mett csókot kapsz. Ez a pohár bajuszra jár.

Férre, bokor, mindenkor,
Kivátképpen ilyenkor.

Egy becsületes székely ember szeretett papjától nagyon elérzékenyedett hangon így búcsúzott el: Édes tiszteletes uram! én csak egy szegén tudatlan ember vagyok, nem tudok jól elbúcsúzni, hanem a mennek, földnek istene bócsúzzék el kijedttől!

Adjon isten jégessöt, békasöt (j'egésséget, békességet).

Kik messze útra, bizonytalan időre búcsúznak egymástól, azt mondják: Adja isten, hogy máccor es lá'hassuk (láthassuk) j'egéssébe. Adja isten, hogy hallhasuk mindig jó hírit.

Jót kívánok, ját! az Isten adjon s el se hagyjon!
(Pohárköszöntés.)

Adjon isten kevés kárt,
Szüved szerént való párt.
(Pohárköszöntés ifjak közt.)

Jaj, mind meg vagy verve, écsém! te tám torokháborúba vótál! (Részegesnek mondják.)

Üti Páké Barátost (háromszéki faluk), azt teszi: Egyik nem több, mint a más.

Jaj, mind nő ez a gyermek; most minnyátt nagy ember lesz belölle! — Más azt feleli rá: A nevendék felnő, s a veszendő elvesz.

No, fiam, megnőttél emberül! Ha még nősz, az Isten markából es kinősz.

Hogy vág a világ, écsém? = hogy van állapotod? — Amúgy istenesen! jól, fáinul! vékony lére, silányul. Elment képet csinált. Utat veszezett.

Jobbra nézett s balra vágott. Szembékötösdit játszott. (Figyelemesalás.)

Jól mondja biz azt. Mett azt ugyan jól es mondja. Mett az eppenségesen úgy es van, ahogy kjed mondja. — Igazán mondja. — Igazán mondod-ë? Igazán, hogy mondja (tréfás hazudtolás). Jaj te, ne beszélj, az istenétt! S az úgy van? Soha lehetetlen. Ne mondja! — Hány szó héjjával igaz? Mi maradhatna el belölle? Nincs-ë hazugság nékül? Abból mit lehetne kialkenni? Már az igaz, hogy nem igaz. Már az igaz s való, hogy nem lát a vak ló. No hát, ha úgy van!

Ez a gyermek nem hasonlít egyiketekhez es, vajon mi lehet az oka? Valakit bizonyoson megcsudáltál véllé. — Vaj csudálás, vaj csinálás. De te könnyen megcsudálsz bizon akarkit. Milyen jó ménédek az a csudálás. Csudálásképpen történt. Az a csudálás nem egészen tiszta dolog.

Neki utól annyi, mind hától.

Bárcsak én valahol könnyűszerrel száz forintot kapnék, megelégedném velle, ha fele lógané vóna es.

Megérné az egész világot. Nem adnám a világett — vaj: a világ drága sűrű kincsiétt. Megérne egy katlan pétákot. Megérne akkora arannyat, mind maga. Olyan drága jó föld, hogy megérne annyi pénzt, amennyivel bé lehetne teríteni. Ezer forint sok pénz, de azért sem adnám.

Úgy kiát, mind a zöd béka. Ne kiáts úgy, mett bédugul a fülem. Olyan erőssen csiápol, mind a csürke. Ne karicsálj annyit. Ma eleget kikiriltél. Hápig, mind a réce.

Úgy hircel, mind a golyvás.

Úgy tipog, mind a pípos tyúk. Úgy rekedéz, mind télbe a varjú. Úgy csikorog, mind az oláhfalvi kerék — mind a csíki szekér — mind a deckás szekér. Úgy csemcsög, mind a malac — vaj: mind a harcsa. Úgy bérekedt, min'ha macska szőriről ivutt vóna — vaj: mintha mézes pálinkát ivutt vóna az egész héten.

Ne töpdöss annyit te, mett azt a másvilágon a békák hátáról nyalod le. Úgy töpdös, mind a zsidó. Ne töpdöss, mind a zsidó, te zsidó! Úgy töpdöste szemközt, mind a macska a kutyát. Akkorákat töpik, hogy eltepsen a ház földin. Az én töpöm fejérb, vaj: meszebb elnyólt, mind a te töpöd.

Ne szürcsöld a nyáladot, te disznyó! Úgy kirontotta a nagynyavalya, hogy a nyálát es túrta belé. Szídd ki az arrodot az ajtó meg. Nyólik le a béaláb az arrod alatt. Nyald bé csak, mett nádméz. Kiszítta az arrát a markába, teliszítta a markát, megnézte s úgy feldobta a gerendába, hogy ugyan odatepsent.

Úgy szuszog, hogy ugyan harangoz az arra lika belé. Ne szuszogj úgy, mintha egy köből polyvát ettél vóna. A bendőjiből szuszog. Úgy szuszogsz, minha a Cenkre másznál ki. (Cenk: Brassó feletti magas hegy.)

Ha hezzád menyek, jó szüvel látsz-é? Jól látok biz én. — Ha reád bízom az éjre a lovamot, hozza látsz-é? Hosszan látok, mikor messze nézek.

Szépen ide hajnalodám (hajnalig maradt ott). Hajnalra sohasem szóll neki a kakas, vaj: hajnalra sohasem harangoznak (ő akkor mindég aluszik). Elébb hadd jöj-jön fel a hajnalcsillag, s osztán virrad meg.

Hallgassa a földi kutyákat = aluszik a földön.

Ne menj oda, ahol más nem járt.

Elég egy embernek egy hóhér.

Egy testről két bőrt nyúzni nem lehet.

A kicsi macska es pofon tudja karmolni a nagy kutyát.

Kásának nem kell tollóját keresni.

Aki a bocskort meg nem bücsüli, nem érdemel csizmát.

A gabona nem babona.

Ne áss mélyen, mett belétörök az ásód.

Ne szánts mélyen, mett belétörök az ekéd.

A kicsi nyúl el tudja fárasztani a nagy kutyát.

A gazdaembernek két keze van: a földje s a marhája.

Üsmeretlen embert ne végy fel a szekeredre.

Kinek milyen fejrevalója van, olyannal köszön.

Ne légy háj, mett elkap a kutya.

Kövér disznó halálát sok ehült has várja.

Addig kell hántani a hássat, amíg jól hámlik.

A pap es kënyérétt perédikál.

Nem minden bokor alatt fekszik a nyúl.

A lajtorjának nemcsak egy-két foga van.

Bécs nem minden embernek van egyaránsú távul.

Sánta ebnek messze Buda.

Ha vásznat akarsz vágni, legyen ollód.

Ha enni akarsz, legyen kalányod.

Ha nagyot akarsz falni, legyen ahoz való kalányod.

Akinek semmije sincsen, könnyen érzi magát.

Úgy tanál, mind a bodosi lokodalom; sem több, sem kevesebb — nem es kell több, elég es vót.

Hosszú, mind a Szent Iván éneke.

Felhúzta az anyja csizmáját. Az apjához ütött.

Ha lehetne, a Dunát es egyhuzomba meginná.

Embere válogassa. Nem vagy ember rea.

Egyedül vásárolni, egyedül cserélni = lopni.

Te Miska, te ezt a lovat egyedül cserélted. Te egyedül es jól tudsz vásárolni.

Az a legény bizon életmagra kapa. (Életmag = selét, golyó.)

Annak a fejrénpnek olyan faggya van, hogy ugyan helybe! = jó húsba van.

Ne csináljon kjed faragott képet = ne tegye magát, ne vegye akkora tisztelettel, mett nem szükség.

Tetszik kjednek ökeme (kénálja valamivel). Ha akkor tetszett, mikor megvitted (nőül), most es csak tessék. — Hogy tetszik lenni? Nekem biz a legjobban tetszenék, de ha nem lehet, nem lehet.

Az Isten az égbe, a törvény a könyvbe, s Ferdinánd császár Bécsbe.

[...] Egy székely cséplő ízlése szerint: legszebb muzsika a csép kopogása, a kulacs bugyogása s a káposzta rotyogása.

Egy menyegző alkalmával nemrégiben a kiadó gazda azt adá a völegénynek bölcs utasításul: Fiam! keresetlen fával sohase verd meg a feleségedet.

Olyan vendégséget csapott János bá, hogy háromszor forrott bort es tett az asztalára.

Megadja a módját, mind az angyalosi lóherélő. (Háromszéken Angyaloson egy lóherélő a herélendő csikót lehúzatván, herélni kezdé; azonban a lehúzok észre-
vevék, hogy a csikó meg van dögölve, s mondának amannak: Hagyjon békét kjed, ne herélje, mett meg van dögölve. Mire monda amaz: Biz én nem bánom, ha meg es, de ha egyszer idehíttak, meg kell adnom minden módját. Innen példabeszéd Háromszéken: Megadja a módját, mind az angyalosi lóherélő.)

Lesuvadt, mind a papóci pap a katétrával. (Háromszéken Papolcon a kurátor haragudott a papra, kit a pap, hogy engesztelje, vacsorára hívata szombaton este; de a kurátor, mikor a paphoz indult, megparancsolá szolgájának, hogy menjen el titkon a templomba, hogy a szónokszék lábát, melyet egy sugár faláb tartott, fűrészelve bé annyira, hogy csak egy kicsi tartsa — ezt a szolgálta meg is tevé. Másnap, ú.m. vasárnap reggel, felmene a pap a szónokszékbe, akit könyörgés alatt még a szónokszék megbíra, minthogy csendesesen állott egy helyben, de prédikállás alatt, mint heves szónok, gestálni, mozogni, forogni, taposni kezdé, s azonnal a szónokszék vele együtt lezuhanva, kiáltani kezdé: Jaj, jaj, ne hagyjanak, kedves hallgatóim! A kurátor, mint kötelesség szerint leghívebb tagja a gyülekezetnek, oda-futa, a papot felemelé, s mint szédelgőt, karonfogva hazavezeté. Mely eset szülte ama példabeszédet: Lesuvadt, mind a papóci pap a katétrával.)

Ujja között nézi a dógot. Teszi magát, pedig jól lát.

Annyi bünt rakott fel a lelkire, hogy ha a gát alá állana, sem mosná le hét esztendeig es.

Veti magát, mind a pótrás malac a garasos madzagon.

Elejtette a szót = elárulta magát.

A nádszálon es görcsöt keres.

Annyit iszik, mind a lúd.

Úgy szürcsöl, mind az ökör.

Úgy áll a hajad, mind a szénabuglya.

Innap van a háznál (a sértő beszédet ártatlanok hallgatják, vagy: a helytelen beszélő nézzen körül s úgy beszéljen).

Neked jól van dógod, ecsém, mett meleg ember keblibe vagy. Ha még te es panaszkodsz, osztán ki jajgasson? Szegén fejed, be rosszul van dógod, mind a hízó disznyónak.

Nyugudjunk meg rajta, mind a singfalviak az akasztófán. Ne sirasd, mintha meghót vóna.

Úgy szereti az ifiat,
Mind az üli a tyúkfiat.

Aló vígon a kőhídon! Aló vidra a kőhídra!

Adj egy csókot hitelbe. Hitelbe kapta a gyermekit. Hitel, ami hitel, de a készpénznek mindenütt van hittele.

A nyáron annyi hó lesz a mezőn, hogy sohasem vót több. (Hó, hó, Daru, Rendes!)

Neked azt izenték Bécsből, hogy menj oda, mett téged tesznek agár után harmadiknak.

Ijjuju! megdöglött már a vén ju.
Nem kell neki több sarjú, ju, ju!

Mikor történt? — Az éppen juhnyíréskor esztendeje.

Ha nem kapálunk, nem papálunk.

Nem úgy, fiam! nem úgy, hanem ásáté, kapáté, úgy aztán megélünk.

Könyökiből szereti = nem szereti. Könyökig váj a zacskóba = szegény.

Kicsi kutya, me tüdő! Palacsinta — lepedő.

Buda mellett pestis van (Pest is). Hova a pestisbe lettél el te! Te, pestisnek való!

Ejnye millangós, milyen pillangós! Olyan pillangóson ötözött, hogy majd elrepül. Még a gyűrűje es pillangós.

Né te, milyen kevély! még rojtos zacskója van! Kell es neked rojtos zacskó! né te, né, még a térgyéig fitytyen le a rojtja! Ő azt azért tartsa, hogy a leányok szeme jobban kapjon rajta. — Félek, ecsém, hogy jégesső lesz, ha te es úgy rojtoskodol. Hát te, Juci, miétt viselsz olyan rojtos karincát? Nézd meg a cigánnéket, s azoknak es mind olyan van!

Székely férj így szólítja, nevezi nejét: Az asszony. Ez az asszony. Ez az én asszonyom. Ez a fejem. Ez az én fejérem. Feleség. Hallod-e, héj! Jere bé, hallod-e? Eridj, hallod-e? Hallod-e te, hó! Hallod-e te, asszony! Jössztesze bé, feleség! Jere, Kati! Jössztesze, Anis! stb.

Anyjok, hó! Anyjok te, hó! Hallod-e, Kalári! Hallod-e, táss (társ)! Az én tássam. Hadd beszéljek előbb a feleségemmel. Héj! feleség, feleség, be nincs benned nyereség!

Háromszéken a férj neje felől így szól: Feleségem elment (kimarad elől „a“). Mikor megvettem feleségemet (mikor vele összeköttem).

Az udvarhelyszéki s másutt! férjek így: Az én feleségem elment. Az én feleségem jól tudja (kimondja az „a“, az „én“-t).

Székely nők férjeiket így nevezik, szólítják: Az enyim. Ez az enyim. Ő kigyeme. Ezt es hívám, de nem jó. Nekem e mondta. Ez adá (férje). Engemet már sokszor megvert. Ennek inget csinálok. Ettől nincs nyugalom. Az ember. Ez az ember. Ez ember. Az én emberem. A gazda. Ez én gazdám. Gazduram. Apjok! Hallá-e? Hallja-e? Jöjjönsze bé kjed! Uram. Ez uram. Uram ő kigyeme. Gazduram ő kigyeme. Jöjjön bé kjed. Kjed ehetnék-e? Kjeddal elmenjek-e? Jöjjön bé ma egyszer, no!

Székely szülők gyermekeiket: Te gyermek! Hallod-e, te fiú! Te kölyök! Te legénke! Fiú, héj! Te hó, te legén, te! Te gyerkőce, leánka, leán! Leán, héj! Leánka héj, hó! Eridj, te gyermek! Legén, hó!

Székely gyermekek szülőiket: Apa! Apám! Apó! Apóka! Apám uram! Édes apó! Hallá-e kjed, apám uram! Édesapám! Édesapám uram! stb. Anya! (Néhol végít elnyújtva, lesz belőle anyaj.) Anyó! (Anyój.) Anyám! Anyóka! Anyám asszon! Édesanyám asszon! Édes anyó! Hallá-e, édes anyó! stb.

Erdővidéki gyermekek neve: András, János, József, Sári, Débor stb., miután pedig házasságra léptek, valamint Udvarhelyszéken és Csíkban is, így szólítják őket a nőtelenek s hajadonok: András bá, Jancsi bá, Józsi bá, Sári nén, Débor nén stb. Legyen a nőtelen 30 s a házasság 20 éves, mégis amaz ennek megadja a Józsi bá-t és Sári nén-t. Az udvarhelyszéki gyermek úri személyeknek is, mikor főképp felölök másnak beszél, így mondja: Ugron Anti bá, Jakab Gergő bá, Mihály Zsuzsikánén, Ugron Zsuzsikánén stb. (Tiszteletül.)

Keresztúrfiszékben ritkán van: János, Péter, György, Dániel, Mihály — azok többnyire, ha már öregek is: Jancsi, Peti, Gyuri, Dani, Mínya, Jancsi bá, Peti bá stb. Ugyanott apának s nagyapának is keresztneveit összeveszik, s mind együtt fiúra vagy leányra ruházzák, mit azután örökösen visel: p.o. Pál Peti Dani — Varga György Samu Juliska — Zsiga Gyuri Mári —

Pap Pista Juci — Benedek Mari Józsi stb. Eféle elnevezések miatt ott sok vezetéknev úgy el is vész, hogy néhol azokról a harmadíz semmit sem tud; s olykor aki ilyennek valódi nevét hivatalosan akarja tudni, nagyon meggyűl a baja vele. Ezért ott a vezetéknevek is többire keresztnevékből lesznek, p.o. Bálint András, Péter Pál, Pál Péter, Gyurika Józsi, Lőrinc Istán, sőt Zsuzsi Pista, Mári Jancsi, Klári János, Sára Ferkő, Borica Pál, Ilonka Pista is elég van.

Székely gyermekek, mikor hintáznak, az, ki a hintán ül, azt mondja: Egy előre, két kettőre, három hatra, hat kilencre, tótsd ki tízre, tizenegyre, hajtsd ki a nagyapád tornya tetejire. Ekkor azt a hajtó minden erejéből kihajtja.

Mikor a gyermekek sárral puskáznak, azt mondják: Kakukk Máté, szólj nagyot, hónapután jónapot! Kukuk, akkorát szóljon, mind a nagyapám feje!

Egyik kérdi: Micsinássz? másik feleli: Két kicsi hegyes fát! Ptrücsköt herélek, neked nem kellene-e belőle?

Mikor futkározósdit játszanak, egyik mondja: Ipacsiga vaskarika, aki engemet utol nem ér (ekkor valamelyiknek hátát kíméletesen megdöngeti), akkora gusája legyen, mind a nagyapám feje!... Evel megfutmodik, s a többi utána. Ha bé nem éri senki, újból ő viszi ezen elsőségi szerepet, ha béérik, más, aki béerte.

Mikor hunyósdit vagy búvósdit játszodnak, az, ki bűni akar, azt mondja: Pthi, pthi! (pökdös markába) aki utánnam leskődik, téjbe-vajba szökjék ki a szeme! ...Ezzel elbúvik, mialatt a többi híven szemet húny. Majd kiáltja: Szabad! Keresik, aki megkapja, az búvik.

Tilinkacsinálást a székely így mondja: Jere, Jancsika, duvasszunk furulyát! hozd el a duvasztó kést es magaddal!

Mikor több gyermekek is együtt játszodnak, kettő közülök így beszél: Jere velem! Hova? Kemencére. Hol kemence? Víz elvitte. Hol víz? Ökör megitta. Hol ökör? Kölesbe. Hol köles? Madár megette. Hol madár? Ágon, csögön-bogon; aki egyet szöll, minnyát hazakergessük. Most mindnyájon hallgatnak, míg valamelyik elfelejti magát s szólni talál; kit rögtön nagy lár-mával hazáig kergetnek, mondván: Feteke tyúk! s még néhány dúcot is mérnek hátára. Ott vagy odább viszont elkérdezi a fennebbieket kettő — viszont hallgat-

nak —, valamelyik szól, hazakergetik. Néha oly hosszasan nyúlik a játék, hogy 10—15-ön egymást hazakergetik, s végre az utolsó is hazaballag.

Gyermekmondások:

Hérmán, Hérmán!
Kövér disznytót kíván,
Nincsen kése, mivel vágja,
Csak a fogával rángassa.

Fára hága, faggyat rága. (Gyermekek egymást boszontó mondása.)

Ha kikandom a kapomot,
Úgy megnyakom a csapodot,
Hogy minnyátt kitakony a szotty.

Jakab pap kapuján hatvanhat vad vak bak galamb bogdáncsol (mondj hamar többször!).

Ecsém, ecsém, bak Lukács,
Ketten vettünk egy bikát,
Megüttettük a farát,
Neked hányok a szarvát.

Az anya térdén rázva kisgyermekét, ezt énekelgeti:

A macskának fejr lába,
Azon menyünk Móduvába,
Csengőt-pengőt a nyakába,
Vesszöt a gyermek farára.

A gyermek kéri apját: Apám uram, hozzon nekem vásárfiát! Hozok, fiam, dali vereset, hoppi kéket, láthatlan ződet.

A székelly asszony, midőn férje durvaságára panaszol, azt mondja: Az én uram azt sem mondja nekem: feleség! azt sem, hogy Ilonka, hanem egyet jó nagyot bödül: te hó!

A havasalji asszony hajnalban így költögette leányát: Pezzsi, hó! kelj fi, pácold meg e (a) hajadot, hüvelykeld meg e kecskét s toj ki e gyülekezetbe (csordába), hadd báméskodjék ez Isten földjén.

Egy székelly vidéken régebbecske még így kérték a leányt a táncba: Azétt jövének kjetekhez, hogy adják ide Katót, hogy vigyük el a döcögötőbe; egyszer-ket-

szer megdöcögtessek, harmadikszor hazalótyönfityinkáztassuk. A falusi legény pedig így kéré a leányt anyjától: Asszonyom! eressze el kijed Sárit a szökte-töbe; egyen-ketten megszőktessük, aval hazalódörítsük.

A ...falusi székely asszony elment a szomszédba s így adta elé kérésit: Komámasszony, adja ide kijed a likját, vaj: adják ide keetek a likikot (sütökemence), hogy lükkentsek bé, mett az enyimnek a száda elromlott.

A székely azt, hogy „nemsokára megszabadul terhétől”, csúfondárosan így mondja: nemsokára megduvad. Mikor közél van a szülés ideje, azt mondja: omlófélbe van, vaj: leomlott.

Egyik a másiknak a fülit játékból megfogja, húzza s kérdi: Nyúl-é vagy bőr? S ha ez azt feleli: nyúl! amaz még jobban húzza, mondván: Ha nyúl, hadd nyúljék! Ha pedig azt feleli: bőr! akkor azt mondja rá: Ha bőr, hadd bőgjön! s azalatt kíméletlenül szorítja vagy facsarja. Ha pedig azt feleli: a fülem! akkor nem bánik vele oly rútul.

Háromszéki neve a szeleknek: kasürítő szél, német szél = nyugoti szél; kastőtő szél = keleti szél, Nemere.

Falat kele nyelvemre, ha kele, ma kele, pthi! pthi! ragadjon a királybíróné ...gire. (Avégett mondják, hogy meneküljenek a nyelvkeléstől.)

Es az esső, hull a dara,
Ázik a szép leány fara:
Ahol ázik, ott takarja,
Ahol viszket, ott vakarja.

Küsasszon küs haszon (a Küsasszon napkori vetés).

Egyik kérdi: Mi a? Más, ki annak kérdésére keveset hajt, vagy a kérdés unalmára van, vagy nem akarja megmondani, azt feleli rá: Szalamia! Ezt így is mondják: egyik kérdi: Mi a? Más rá: Miknek a fia! Ki a? Kiknek a fia. Mintha mondaná: Ne legyen bajod véle.

Mikor lesz meg? Mikor a kakas kikiril. Hajnali harangszóra. Szent heverd el napján, vaj: heveder napján. Kabalafejéskor. Malom előtt való héten. Mostansága két kedden. Mentől inkább várod, annál későbbre lesz meg; ha nem várod, minnyát meglesz.

Cuppá né! itt fáj né! (Tánc közbe mondja a legény, s a szívire tappint.)

A cinege télbe mind azt mondja: Künn csücsü, künn csücsü!

A szántókamadár vagy kontyos pacsirta téli hidegben azt mondja: Csíki szűr, csíki szűr!

A varjúnak, mikor károg, azt mondják: Kár, hogy a fejed ott áll!

Mikor a kutya levesételt eszik, vagy székelyesen kifejezve: lacsik, mind azt mondja: Hagyok, hagyok!

A malac, mikor fut haza a csordából, mind azt mondja: Ha nincs, ha nincs!

Mikor valakit erősen kiáltnak, vagy mikor a macska nyávog, azt mondják rá: Nyavalya!

CSALÁDNEVEK

Apor, Antos, Agh, Abod, Akácsos, Andrád, Andrási, Ambaris, Álbu, Ambrus, Andok, Antonya, Acél, Albert, Apáti, Adorján, Árittó.

Bencő, Borbát, Barra, Biális, Boda, Benkő, Bakcsi, Becő, Baló, Bocskor, Borsos, Barna, Bardoc, Botos, Balla, Baric, Bacó, Bonca, Bakó, Bedő, Bottyán, Boc, Bene, Benke, Bora, Bota, Bú, Bán, Berde, Bajkó, Beke, Boros, Barabás, Bustya, Butyka, Butak, Bagoly, Bodor, Boszorát, Bántó, Bartók, Bartos, Baka, Brók, Barók, Bartalis, Babos, Bajcsi, Bocs, Bece, Bandi, Bultya, Becsek, Bodola, Ballók, Botár, Búzás, Bari, Benő, Bors, Bogács, Belle, Bezze, Burján, Barkó, Bicsak, Bege, Birthi, Basa, Bükös, Bence, Bíró, Bagi, Bobondi, Bala, Bernát, Babos, Bong, Bács, Bonc, Bombér, Borbély, Bató, Barcsa, Bak, Buzogán, Baksa, Bartta, Balika, Balázsi, Balog, Beteg, Biás, Bekő.

Csoma, Cerék, Cikó, Cakó, Csató, Csipkés, Csép, Csulak, Csobot, Cseke, Csenkér, Csiszér, Condi, Csergő, Csedő, Csia, Csorja, Császár, Csutka, Csibi, Csüddör, Cseh, Csutak, Csomos, Cell, Csiszár, Csata, Csipor, Cupor, Csortán, Csifó, Csala, Csere, Cserei, Csuma, Csog, Csécs, Csete, Compó, Csukor.

Darkó, Dancs, Demes, Dömös, Dózsa, Danka, Dáné, Dánér, Durugy, Dacó, Dobos, Dakó, Damó, Darabont, Dulló, Dankó, Dezsó, Domes, Darvas, Dánél, Dóci, Diák, Dimén, Dócé, Deák, Daniel, Danguj, Dali, Damos, Dónát, Déé, Dicsó.

Égető, Erdő, Endes, Egyed, Erős, Éltes, Éltető.

Firtos, Forró, Faragó, Fülpös, Fogor, Furus, Fejes, Fodor, Fosztó, Fűzi, Ferenc, Frenkó, Fóris, Fejér, Fin-

na, Fetés, Finta, Fórika, Fenyő, Faksa, Fődes, Fűrész, Fekete, Farkas, Fülöp.

Gönc, Gedő, Gyújtó, Gombos, Gyulai, Gál, Góra, Gazda, Gazdag, Goró, Gruzda, Gece, Gálna, Gábos, Gvidó, Gyárfás, Gótér, Györbíró, Györkovács, Györke, Gondos, Göröcsön, Gocsmán, Győrpál, Gegő, Gencsi, Gidró, Guzrány, Gálfi, Gyönös, Gencsen, Geréd, Gelei, Geréb, Gábor.

Hamar, Henter, Hankó, Hatos, Hodor, Harkó, Hadnagy, Hegyi, Huszár, Halász, Hajós, Hegyeli, Hajnal, Horvát.

Imecs, Istók, Ivácson, Ince, Incefi, Imre, Iszlai, Istvánfi.

Jancsó, Jankó, Jakócs, Jó, Jázson, Jánó, Janó, Jakab, Jakabos, Jób, Jaksa, Jakó, Jobbágy, Jenő, Józsa, János.

Kanyaró, Kandó, Kandal, Köllő, Kapca, Kónya, Koronka, Konc, Konca, Költő, Köntés, Kölne, Kese, Kajtár, Kölönte, Kerestely, Kala, Kajcsa, Kocs, Kólumbán, Kokolós, Kölce, Kosza, Kereső, Kövér, Király, Kispál, Koréh, Kotró, Kaján, Kozma, Kisantal, Kömény, Kelemen, Kasza, Koncsag, Kánya, Korpos, Kercsó, Kari, Keménes, Kós, Karda, Kús, Kacsó, Kósa, Kedves, Küsgyörgy, Kovács, Kun, Kész, Kúti, Köncse, Kele, Keserű, Kodok, Keresztes, Kató, Kolca, Kanda, Kancsi, Kolc.

Lőfi, Léta, Lástyán, Lac, Lackó, Lénárt, Loki, Lőrinci, Lázár.

Mikó, Mólnos, Márok, Márkó, Márkos, Mátyus, Morgó, Márk, Mircse, Mike, Medgyes, Mátis, Mihács, Madarász, Major, Mezei, Madaras, Mackos, Mihálykó, Máté, Mátéfi, Mikes, Major, Magyar, Marosi, Mihályi, Miklósi.

Nyakas, Nyese, Nyerges, Nagy.

Orbók, Ország, Ólti, Osváld.

Ördög, Ökrös.

Pakot, Porzsolt, Potyó, Pilbát, Pócsa, Petke, Pitó, Pípos, Patkos, Pünkösti, Pataró, Pető, Pénzes, Palkó, Páncél, Pakó, Puskás, Portik, Pázsint, Pálfi, Péterfi, Piros.

Radó, Revács, Rakó, Rendi, Reznek, Róka, Rafaj, Ravasz, Ranc, Részeg, Répa, Rigó.

Sata, Sala, Solymár, Sebe, Serény, Szólga, Séra, Szacsva, Senye, Sebes, Szinte, Sente, Széjjes, Sólyom, Sós, Súgár, Sanka, Száraz, Simén, Sükösd, Szopos, Szép, Szalad, Sinka, Sikó, Sípos, Szabados, Sangó, Szalló, Szarka, Sandi, Szilveszter, Serester, Szőke, Sas, Silló, Santus, Szentes, Szakáll, Sinda, Sepsi, Száva, Szenyes,

Sütő, Szekeres, Szász, Sárkány, Szeles, Szegeti, Sáska, Sánta, Sándor, Sonda, Szócs, Szabó, Szakács, Simó, Sallos.

Tompa, Tuson, Tana, Tankó, Tar, Tegző, Tók, Turbák, Tözsér, Tölgyes, Tanka, Tompos, Torkos, Torma, Takó, Tima, Tréfás, Tusa, Tóbi, Tekse, Tolvaj, Tökés, Tatár, Tibáld, Tóásó, Tókos, Terebesi, Török, Tüzes, Tamási, Tancos, Tancsi, Töldi, Túri, Takács, Timár.

Ugron, Ütő.

Zongor, Zudor, Zajzon, Zoltán, Zonda, Zsögön, Zsidó, Zsok, Zsakó, Zámbó.

Vajna, Vida, Váró, Vaska, Vargyas, Váz, Vajda, Vágó, Vári, Vékás, Vitályos, Volloncs, Veres, Vízi, Vitos, Vadász, Vagyas, Vészti, Vince, Vikáros, Vitkai, Villikó, Vas, Varga, Vitális, Végh.

KERESZTNEVEK

Ábel. — Ábrahám: *Ábi, Ábri*. — Ádám. — Ákos: *Ákác*. — Albert: *Berci*. — Ambrus. — András: *Andris, André, Andriska, Andaráska, Bandi*. (Bandika, bakacsika, fára húzott, nyúzott béka. Gyermekek szokták mondani.) — Antal: *Anti, Antó, Antika, Antuska*. — Áron.

Balázs. — Bálint: *Baji, Bóji*. — Benedek: *Benke, Bence, Benci, Benő*. — Benjámín: *Béni*. — Bertalan. — Bóldizsár: *Bódi*.

Dániel: *Dani, Danika, Danica*. — Dávid: *Dávidka*. — Demeter. — Dénes: *Déni, Dénike, Dénkó*. — Domokos: *Damokos, Damokocska, Domi*.

Elek. — Ézsaiás.

Farkas. — Ferenc: *Feri, Ferkő, Ferike, Ferus, Feruska, Ferci (Ferembá)*.

Gábor: *Gábris, Gábi*. — Gáspár: *Gáspi, Gáspárka*. — Gedeon: *Gida*. — Gergely: *Geci, Gergő, Gerő*. — György: *Gyuri, Gyurkacska, Györgyöcske, Gyurka*. (Dirib-darab hurka, ne vagdald el, Gyurka, most is igen kurta, üsse meg a gutta.)

Ignác: *Náci, Bigna*. — Ilyés. — Imre: *Imri, Imbre, Embre, Imbrus, Imbrike, Imbrétikus*. — István: *Istán, Están, Estók, Estánka, Pisti, Pista, Pistuka, Pistacska, Pistucska*. — Izsák.

Jakab: *Jakabka, Jákób, Jákó*. — János: *Jánoska, Jancsi, Jancsika, Jankó, Janó*. — Jérémiás: *Jéri*. — Jónás. — József: *Józsí, Józsikó, Józsika, Jóska, Jókacska, Jóka, Józsep*. — Józsiás.

Károly: *Káruly, Kárulyka*. — Kelemen. — Keresztély.

Lajos: *Laji, Lajika, Lajoska, Lajkó*. (Az én nevem Lajos, az én éltem bajos, az anyám kalácscsa nemigen olajos.) — László: *Laci, Lackó, Lászlócska, Lacika*. — Lázár: *Lazi*. — Lőrinc: *Nőrinc, Nőrke*. — Lukács: *Luki*.

Manasses. — Márton: *Marci, Marcika*. — Máté. — Mátyás: *Matyi, Matyóka*. — Menyhárt. — Mihály: *Miska, Minya, Mihók, Miskacska, Miskóc, Miskuc*. (Mihály, Mihály, itt ne hálj, ha itt halsz is, lábtól hálj.) — Miklós: *Miklóska, Mikli, Miklicske*. — Móric. — Mózsés: *Mózsi, Mózi, Mózika, Mózsa, Móka, Mózeske, Mózsika, Móska*. (Móska, Móska, mamóska.)

Pál: *Pali, Palkó, Palica, Pálocska, Palika*. — Péter: *Peti, Peticske, Péterke, Pöti*.

Rafael: *Rofaj, Rofajka, Rafi, Rafika*.

Salamon: *Sali*. — Sámuel: *Samu, Samuka, Samel, Sámí, Muki*. (Samuka, sapka, tüzes menykő laptá.) — Sándor: *Sandi, Sandri, Sándorka*. (Sándor, vándor.) — Sebestén. — Simon: *Simónka*.

Tamás: *Tami, Tamika*. — Timotheus. — Tóbiás: *Tóbi*.

Vencel: *Vince*.

Zakariás: *Zakari, Záki, Zátyi*. — Zsigmond: *Zsigis, Zsiga, Zsigacska, Zsiguca*.

Adél: *Etelke, Etelka*. — Ágnes: *Ágnis, Ágniska*. — Amália: *Amáli, Amálicska, Máli*. — Anna: *Anis, Annók, Panna, Anikó, Aniska, Anikócska, Anca*. (*Anikó, Anikó! kell-e kakasmandikó?*)

Berta: *Bertacska, Bertuka*. — Borbára: *Bori, Biri, Bábí, Borcsa, Boris, Boriska, Borika, Borka*. (Borka, Borka, sós uborka. — Borica nén, hallá-é, a jó bort meginná-é?)

Débora: *Déborka, Déboracska, Débor*.

Emília: *Emma, Émi, Émike*. — Erzsébet: *Erzsi, Perzsi, Erzsik, Erzsócska, Pendzsi, Eliz, Lizi, Beta, Betuska, Liza, Lizsa, Ézszéb, Özszéb, Özszsi, Pözzsi, Pöndzsi, Erzsike, Ezzsike*. — Eszter: *Ester, Esti, Eszti, Esztike*. — Éva: *Évacska, Évi, Évicska, Évus, Évuska*. (*Évuska, Évuska, zsemlekása galuska*.)

Flóra: *Flóris, Flórika*. (*Flórikánén!*)

Hedvig: *Viga*. — Héléna: *Helén, Helus, Héli*.

Ida: *Idacska*. — Ilonka: *Ilonacska, Ilonc, Ilók, Ilca, Ilka, Linka, Linca, Pila*. (*Fonj, Pila, fonj!*)

Józéfa: *Pepi, Pepus, Pepuska*. — Judit: *Juci, Jucika, Jutka*. — Juliánna: *Juli, Julis, Juliska, Julia, Lula, Lu-*

lis, Julacska, Lulacska. (Jucika, Jucika, törökbúza csuszika.)

Károlina: *Lina, Lotti, Lotta, Sarolta.* — Katalin: *Kati, Katica, Katika, Katócska, Katinka, Tinka, Kata, Kató.* (Könnyű Katót táncba vinni.) — Klára: *Kali, Klári, Kalári, Kalára, Kalárka, Kaláricska.* (Bágyi Bacó Kalára, viszik Tordátfalára. — Klára vára mára vacsorára.) — Krisztina: *Kriska, Kiriska, Tini.*

Laura: *Lóri, Lórika, Lóra.* — Lidia: *Lidi, Lida, Lidit, Lidike, Lidiske.* — Ludovika: *Ludócska.*

Magdolna: *Magda, Magdi.* — Margit. — Mária: *Máris, Mári, Márika, Mária, Mánya, Mányika, Márikó, Marcsa.* — Márta.

Rákel: *Ráki, Rákis, Rákiska, Rákuca, Rákica.* (Ráki, Ráki, hej te Ráki! a szüveget métt család ki?) — Rebecka: *Rebi, Rebus, Rebuska, Rebacska.* — Rózália: *Rózs, Róza, Rózsa, Rózsika.* (*Furus, Hétfaluban.*)

Salomé. — Sára: *Sári, Sárka, Sárkó, Sáracska.* — Susánna: *Zsuzsi, Zsuzsika, Zsuzsa, Zsuska.* (Zsuska, Zsuska, hosszú puska.)

Terézia: *Trézs, Tercsi, Tercsa, Teréz, Trézsike, Trezsika.*

Véronika: *Véri, Vérique.*

Zsófia: *Zsófi, Zsófska, Zéfi.*

GÚNYNEVEK

Tephenyán Jutka, Dideri Peti, Báró Ténferi, Báró Hujki, Áncsordi, Báró Tudóvszki, Dorombiáta, Nyugodt Mári, Lecsperdi, Áhi, Bagi, Bódi, Bódori, Döndics, Buksi, Kéreg Marci, Ibrányi, Búszerezet, Búállat, Garancki, Csucsori, Bendő Pali, Csügbüg, Erguja, Kasziba, Öblics, Egyebugya, Segtönk, Taknyászi, Dilló, Ankó, Csunda, Ugri, Tátos, Meskő, Lábaviszi, Dömsödi, Doncs, Döndi, Zsámbi, Sántikuci, Bicskos, Éhenkórász, Bákó, Lipinka, Októ, Libbencs, Nagykabota, Begyes, Gugó, Csipándi, Kukucsi, Dömsözke, Eszefitty, Fityfiritty, Löttyönfitty, Durmonyás, Ipszilándi, Fanyari, Félhangú, Foncsika Jancsi, Baszuta, Maszuta, Piszmota, Rosszrügy, Lóposz, Majszogi, Kurvándi, Palajbász Panna, Céda, Gönde, Göndő, Görbic, Lepén Pista, Takonpóc, Bogdánsci, Jómag, Miszimuszi, Cófra, Hántori, Kutyafo, Dérenduz, Dölme, Ducsi, Kájzer, Lengódi, Zsobri, MASONKÉR, Kajtár, Kandics, Libár, Alamuszti, Szunyáta, Tátó, Sunyi, Szunyi, Náprádi,

Prádé Pista, Lődöri, Mordíás, Hammu Jutka, Nyivászka, Habakuk, Kukukk Máté, Neszere, Nyevere, Pipa Laci, Netentók, Bója, Tilibógyi, Sáspis, Tataló, Galabógyi, Perepács, Fancilla, Tojmák, Tepelák, Botor, Búbos, Csafaros, Fanfarus, Nányó, Bujdosó Laci, Pirmókos, Gágó, Malota Sári, Pince Mária, Pikó, Csaniga, Fa Jankó, Döghendi, Pökhendi, Csömbök, Csiricsári, Falu Kati, Utca Kati, Faluháziné, Méregposz, Likházi, Ebházi, Sokházi, Semmiházi, Tetűházi, Sohonnai, Körmös Dani, Anyoli, Tátó, Ábolygó, Tajak, Tatar, Gendeboja, Noderga, Agyatlan Ferkő, Szuka Rózsi, Csajbutag, Bojókás, Ördögmatólla, Bufti, Sonkoj Adám, Galina Mári, Pipis, Nyalifali, Tepetupa, Csompori, Torhány, Bibecs, Borcsiszár, Töponke, Vaksipila, Zándori, Goklesz, Cafrangos, Lépcső Pista, Kapsi, Lépetlen, Bucsak, Ageb, Agkofa, Gamati, Dandalló, Móré, Vankuj, Gámbec, Góbé, Sócé, Nagykorhantó, Hórihorgas, Töcsek, Tökös, Tokos, Tákos, Bibirka, Pofók, Peckes, Ökröndi, Fosztoros, Makuj, Fura Peti, Buburka, Mamuk, Kutak, Liphec, Lipicsán, Tonyhó, Tonya, Lanyhó, Lurkó, Idilló, Burtokos, Lámpó, Izgána, Koszlobár, Kosztoráng, Totyi, Facsintos, Fudázó, Döblec, Bambuc, Gógán Ferkő, Kotóka, Fonóka, Bódorgány, Katus, Katipila, Borbogár, Kupec, Kutréjos, Küszküpi, Nagy Gangos, Ákációs, Csibi, Csutka, Varasgyék, Te Fataró, Szénabugja, Bonfordi, Lágymálé, Tréfa Marci, Bacsila, Kukuj, Szemők, Baksi, Kurta, Pucok, Kuka, Papára, Lábaska, Pupu Jancsi, Kopoci, Hárábili, Hánsipóka, Botoli, Bityika, Csata, Pipa Józsi, Bancsi Gyurka, Nyúli, Csontri Ferkő, Dudás Peti, Limba, Hokorás, Szöszke Panni, Pilli, Kánduj, Feneki, Jancsali, Bona, Rostás, Kokó, Csula, Pipike, Susuj, Vaszkari, Vackor, Munkanyánk, Szetyelán, Jobszincs, Fagygyas, Bumbi, Muka, Talpas, Hagymaszárderekú, Libikk, Csóró, Vécseru, Durhódos, Fináncka.

LÓNEVEK

Sárkány, Vidám, Dajka, Luci, Kedves, Bátor, Hajnal, Kakas, Fényes, Pompás, Bujdos, Bokros, Árpád, Agár, Mackó, Pickó, Pici, Cigó, Galamb, Babos, Deres, Erős, Pirós, Sárga, Barna, Szárcsi, Szajha, Gondos, Dali, Dandár, Döndics, Apró, Apríts, Bandi, Susi, Miska, Pista, Holló, Bánat, Nyájas, Nyerges, Görbe,

Görcsi, Gartos, Murga, Mundra, Pundra, Monyas, Vaszi, Ráró, Rózsa, Piros, Kartács, Szellő, Fácán, FÜRGE, Sugár, Forgács, Színes, Fakó, Fejér. (Cú te fejér, taszítsd, feleség. — Fejér lótól nem vesznek vámot. — Ha fejér lovat látott: ma nem ehezik meg.) Matring, Sinór, Spárge, Kengyel, Kucsori, Hutyori, Hoppos, Füle, Szarvas, Bánó, Sátán, Feszés, Fődi, Finnyás, Fodoros, Selyem, Bársony, Sáspi, Áspis, Fickó, Fricska, Frici, Jeges, Tüzes, Szarka, Darvas, Szikra, Szikla, Szagló, Látó, Horkos, Plútó, Drumó, Brunviki, Bezzeg, Pecek, Peckes, Hódas, Csillag, Lámpás, Strimfli, Mámzel, Gyakor, Gyömbér, Bendeguc, Kuruc, Borsos, Bagdi, Bogdi, Pajtás, Szürke, Banka, Pocok, Pandur, Szemes, Serény, Langos, Lantos, Lapta, Lackó, Beckó, Pogány, Puzdri, Lankás, Csinos, Muszka, Hermán, Tatár, Jancsár, Jádzi, Virág, Kökörös, Jácint, Virgó, Vaskos, Lépes, Turcsi, Vágó, Pereg, Pizsgás, Véres, Sima, Szorgos, Tapsi, Hirnyós, Sunyi, Zacsó, Juci, Puci, Tarka, Cifra, Csalfás, Hámfás, Hátas, Hangos, Zsobri, Ducsi, Tolvaj, Préda, Táncos, Sár mánt, Sáfrán, Acél, Pej, Mocskos, Szennyes, Fecske, Hattyú, Tündér, Lelkes, Dajmám, Jártas, Lajhár, Büszke, Villám, Szegfű, Pázsint, Póltra, Szárnyas, Virgonc, Vizsla, Hasznos, Drága, Repdes, Darab, Darázs, Fogas, Pusztá, Kengyel, Szálas, Vezér, Vitéz, Abrak, Aklyos, Begyes, Bálint, Párduc, Ádám, Szálka, Batiz, Bárány, Szelid, Markos, Bajusz, Bece, Barkó, Peták, Hangya, Buzdi, Tisza, Hóka, Kolbász, Kontár, Lüdérc, Testes, Setét, Karcsi, Rózsi, Csiklós, Siklás, Romlás, Mordáj, Tiszta, Villog, Világ, Szügyes, Villancs, Pillancs, Furcsa, Síkos, Tükör, Tartós, Támasz, Csapiár, Sólyom, Hammas, Perezlen, Pockos, Hengér, Hörcsök, Patkán, Szippancs, Selét, Dobos, Fojtás, Hanzi, Cérna, Csángó, Matuzsa, Kozák, Pipás, Tátos, Cincár, Csucsi, Márcella, Ficsor, Tacsó, Mérges, Duska, Csombos, Suszter, Szodé, Mária, Csaba, Fanni, Lizi.

ÖKRÖK, TEHENEK, BIVALOK NEVEI

Binda, Daru, Rendes, Széjjes, Szennyes, Pajkos, Szilaj, Szőke, Fakó, Barna, Csákó, Cibók, Monyók, Szilos, Fejér, Gyenge, Hegyes, Szarvas, Csinos, Sugár, Bojti, Bojtos, Lombi, Lombos, Szürke, Kesej, Kicsi, Karcsú, Kajla, Boján, Bogyán, Bömbös, Türkös, Rigó, Hattyú, Csóka, Bodor, Fickó, Szikra, Szeles, Csendes, Bandi, Virág, Róska, Anyjok, Sári, Zsuzsi, Dregán, Ropogán, Kati, Anis, Máris, Kalári, Viola, Juci, Szemők,

Pendzsi, Rózsai, Jámbor, Lassú, Margit, Leánka, Kondor, Vidám, Mozsár, Lombárd, Buta, Halkos, Maruca, Bizsán, Bolán.

BIKÁK, KOSOK, KANOK NEVEI

Bancsi, Pista, Geci, Miska. (Mennyi bika, mind Miska, mennyi rossz ló, mind Pista.) Kamzsi, Kamzsa, Becsi.

EBEK NEVEI

Kivagy, Mitlátsz, Mirássz, Siska, Becsület, Peták, Sajó, Tallér, Szamos, Maros, Tisza, Mitvissz, Lásski, Duna, Tigris, Párduc, Bátor, Száva, Zsobri, Betyár, Pajtás, Mérgecs, Fogdmeg, Dráva, Csípdmeg, Viszi, Hattyú, Szürke, Kormi, Kormos, Trombás, Szellő, Farkas, Vigyázz, Gyöngyös, Ölves, Leves, Hangos, Lacs, Gajdos, Gondos, Szemes, Rinka, Hamar, Bözzi, Borzos, Torkos, Nebántsd, Haddel, Hozdel, Után, Strázsa, Silbak, Sovány, Bátor, Medve, Fogas, Róka, Indulj, Kürtös, Gonosz, Ebredj, Tarka, Torma, Bolha, Pozdorja, Pici, Ugass, Azsag, Zamánc, Nemes, Cigány, Vajda, Urszé, Lupé, Csobán, Babos, Bandi, Hazudsz, Fülelj, Vidám, Vaszki, Vezér, Ugri, Kancsi, Szemfűl, Szegfű, Fecske, Kesej, Tolvaj, Istán, Szőrös, Csontos, Inas, Sárga, Sárkány, Préda, Prádé, Dúdos, Paréj, Pázsint, Lepény, Kontesz, Diána, Csuli, Lábas, Pisztrang, Paduc, Csuha, Kalapács, Seprű, Káva, Lüdérc, Tündér, Lombi, Villám, Abroncs, Tűzlang, Pokol, Órzo, Piszli, Parizli, Sorkantyú, Csúnya, Hazug, Házi, Batiz, Mozók, Pendi, Pircsi, Prikulics, Pergő, Tákos, Tyukász, Téjfel, Tojás, Lisztes, Blezój, Gribej, Merzák, Belán, Kurti, Bozlán, Dojbán, Fidri, Gőlince, Mardof, Kurbuj, Fülü, Mivelélsz, Kadóc, Szagló, Szappan, Bakós, Harcsa, Fülecs, Kapsi, Faggyas, Kappan, Szappan, Kapocs, Gombi, Korcsi, Pergát, Iskárlát, Burgus, Ketrán, Tubák, Koppancs Keckenám, Tárzli, Cidri, Szikra, Rolló, Vadász, Bojgó, Cirmos.

MACSKANEVEK

Cili, Cini, Circi, Mírók, Tarka, Sárga, Ordos, Gezezdi, Vadász, Pisti, Ugri, Kajti, Lesi, Egerész, Míci, Minka, Mióka.

MEZŐ-, ERDŐ- S HEGYNEVEK

Árcsó, Átal, Aranyod, Ásvárhegy, Aprógy, Árcsád-farka, Andaháza, Amsós.

Baknya, Borcog, Bereszeg, Brusztul, Baksa, Bagzos, Bocor (hegy), Barcos, Bargoca (Hargita oldalában), Bityittó, Belál, Bóga, Beléd, Borba, Bordoló, Bógármező, Bálmány, Bálványos, Bodon, Bakonya, Baráta, Bajér, Bambér, Budabérce.

Csheherd, Csegej, Csombodóra, Csipelon, Csonkagyakra, Csahoj, Csendej, Cinkorkő, Cinigető, Cseje, Cegéd, Csunyásza, Csócsönbükk, Csombád, Csetemál, Cenk, Csencsed, Csongorza.

Danka, Datka, Dorma, Durzó (hegy), Dandor, Doma, Döblön.

Ége, Ége-vesze, Émáj.

Firtos (hegy), Ferde, Fuvas-tó, Feleltető, Farkasgyakor.

Görnyés, Gada, Gábirkó, Gallos, Gáda, Galat, Garda, Gyűrűsdő, Gönyye, Gyakormáj.

Halmék, Hendej, Hargita (hegy), Hagymás észka, Herec, Homlogy.

Járszállás, Jávoros.

Karjas, Kotros, Kotván, Keverég, Kalabucs, Kalanda, Keme, Kotormány, Kukucsló, Koncár, Karló, Karnis, Katring, Kotrán, Kakucs, Konoshegy, Kömöz.

Láz, Lucson, Ladorc, Lóc, Laborvögye, Laktető.

Morád, Monger, Mitács, Mikócsa, Málódala.

Nagyöbec, Nagytatár, Nemere-hegy.

Ótelve.

Öcsérd, Őrkő.

Pötöje, Pöszéte, Perzsés, Pufojka, Pacé, Piliske.

Ramocsa, Ropó, Ramac, Rez, Rádós, Rika, Róláb.

Semerős, Sziron (magas kőszirtes hegytető Orbaitól délre), Szencsed, Szenespaták, Semély, Szotyó, Sokáll, Saramás, Sugordó, Sorompó, Szöncs, Sásloka, Semje.

Tabika, Tartód, Torna, Tekó, Tiadar, Talamér, Tarcsa, Tekse, Tókus, Tatárok útja.

Uronpaták, Urokfarka, Üllüd, Úzonlaka, Üver, Ülümérés.

Vajcsa, Vizsász (erdő), Valkó, Vácmán, Vászoly (erdő helye), Vízelve, Vápmart, Vesszősponk.

Zállapos, Zára, Zsömötör, Zongota, Zata.